

»Novi list« izhaja vsak četrtek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Pouredništvo in podružnica uprave Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 39/08. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Oglasi trgovski po 1 liro; osmrtnice, poroke, poslana, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 lir.

ŠTEV. 42.

V GORICI, ČETRTEK 16. OKTOBRA 1930.

LETO II.

17. oktobra, petek: Margareta Mar. Alakok; Hedviga. — 18., sobota: Luka, evangelist; Just, mučenec; Julijan, puščavnik. — 19., nedelja: 19. pobinkošna. Posvečevanje cerkvâ. Peter Alkant, spoznavavec. — 20., ponedeljek: Janez Kancij, spoznavavec; Felician; Vendelin. — 21., torek: Uršula in tov., mučenice. — 22., sredo: Korčula, devica, mučenica; Marija Saloma. — 23., četrtek: Klotilda, devica, mučenica; Severin, škof.

V torek dne 21. oktobra je mlaj; lepo.

Novice.

Kraljičina poroka.

Kakor uradno javlja, dopisni urad, se bo poroka kraljične Ivanke z bolgarskim kraljem Borisom obhajala že 25. oktobra. Poročil ju bo bržkone kardinal Maffi, ki je blagoslovil zakonsko zvezo kraljeviča Umberta. Poroka po katoliškem obredu se bo vršila v Assisiju.

Veliki svet.

V sredo, četrtek in petek so se nadaljevala posvetovanja Velikega fašistskega sveta. Začela so se vsakokrat ob 10. uri zvečer in so trajala do ene in še delj zjutraj. Predsedoval je vedno načelnik vlade Mussolini. Pri seji v sredo je bila sklenjena ustanovitev »mladinskih fašijev« (Fasci giovanili). V to skupino bodo sprejeti mladeniči od 18—21 let, če so bili prej avangardisti ali pa na podlagi prošnje. Po pozdravnih čestitkah, ki jih je visoki zbor poslal bolgarskemu kralju Borisu, je poročal zunanji minister Grandi o zunanji politiki. Sprejet je bil s posebnim poudarkom sklep, da Italija ne more priznati sporazuma s Francijo, če v njem ni zagotovljena pravica do enako močne vojne mornarice, kot jo ima zapadna soseda (enakost na morju). V četrtek se je bila v razpravi uvedba smrtni kazni. Sklenjeno je bilo, da se v novi kazenski zakonik sprejme smrtna kazen ne samo za politične zločine, ki ogrožajo varnost države, temveč tudi za izredno težke navadne zločine. V petek kovi razpravi so se razgovarjali o pravnem položaju milice. Razpravo so prekinili in jo prenesli na 15. t. m., ko se bo zasedanje velikega sveta nadaljevalo.

Nova župnija.

Kuracija Medana je povišana v župnijo. Za prvega župnika je imenovan dosedanji kurat preč. g. Josip Milanič. Čestitamo!

Novi goriški deželni odbor.

S kraljevim odlokom od 2. t. m. je upravni odbor goriške dežele sestavljen takole: predsednik Gino Morassi.

podpredsednik inž. Marij Franzotti, odborniki: Nikolaj Bernardelli, dr. D'Ossvaldo, dr. Pinausi in dr. L. Spinelli; nadomestna odbornika Štefan pl. Premerstein, veleposestnik iz Jeličnega vrha pri Idriji, in odvetnik Bua.

Javna dela.

V naši deželi se trenutno nahaja v gradnji za nad 27 milijonov javnih del, ki zaposlujejo okoli 2800 delavcev. Gre za dela na železnicah, na cestah, pri šolah, bolnišnicah, javnih poslopih in raznih vojaških napravah.

25letnica važnega zavoda.

V torek je mednarodni zavod za poljedelstvo obhajal 25letnico obstoja. V Rimu na Kapitolu so proslavo slovesno obhajali vpričo kralja, vladnega načelnika in 69 inozemskih poslancev. Ob tej priliki je imel vladni načelnik pomenljiv govor, kjer je proslavljal pomen poljedelstva za svetovno gospodarstvo in sodelovanje vseh držav pri izmeni gospodarskih dobrin.

Zadušnica

za rajnim vrhpoljskim učiteljem Francem Sottosantijem, žrtvijo znanega zločina, se je vršila v ponedeljek v Vipavi. Prisotni so bili goriški prefekt, kvestor, polkovnik orožnikov, drugi oblastniki in množica domačinov. Maševal je vipavski dekan č. g. Ignac Breitenberger.

Otvoritev nemške zbornice.

V ponedeljek se je otvoril nemški državni zbor ob precej bučnem spremljanju ulice. Zbornico je obkolila policija peš in na konjih. Glavno zanimanje so zbujali Hitlerjevi pristaši, ki so prišli v rjavih srajcah. V garderobi so odložili suknjiče in se vstopili v četo, da so odkorakali v dvorano. Njih uniforma je rjava srajca z dolgo ovratnico, elegantno ukrojene jahalne hlače in usnjate dokolenice. Na levem rokavu je rdeč trak z belim zobčastim križem. Vsi so po večini gosposki ljudje, nekateri še komaj mladeniči. Ko je četa 107 poslancev po vojaško prišla v dvorano, so se jim začeli komunisti rogati. Potem se je začelo pravo homersko smešenje s skrajni nacionalno socialistični desnici. Kadar so komunisti kaj zavpili, so Hitlerjanci v koru odgovorili: »Držite gobce!« Po seji je prišlo na ulicah do pretepov.

Sv. oče bo govoril po radiju.

V Vatikanskem mestu grade veliko radijsko postajo, ki se bliža dovršitvi. Kdaj bo otvorjena, še ni določeno. Listi pa poročajo, da bo sv. oče porabil važno priliko in ob otvoritvi po radiju govoril katoličanom vsega sveta.

Gospodarski škodljivci.

Ko je vladni načelnik govoril za stopnikom vrhovnega gospodarskega sveta, se je najostreje izrazil proti brezvestnim špekulantom. Da taki v resnici sleparijo z ljudskim premoženjem, se je pokazalo kar brž. V Turinu je namreč zašel v gospodarski poslom veletovarnar Rihard Gualino, ena največjih gospodarskih glav gornje Italije. Mož je imel glavno besedo pri podjetjih z umetno svilo »Snia Viscosa«, pri čokoladnih tovarnah »Unica«, ki imajo tudi po naših mestih lepe, velike slaščičarne. Razen tega se je Gualino bavil tudi s cementnimi in usnjarskimi podjetji. S temi slednjimi je hotel preprečiti ves svet. Ta veliki trgovec je bil tudi glavni lastnik milanskega dnevnika »Ambrosiano«. Pri vseh podjetjih pa je najbrže preveč računal na slučaj in ne na gospodarsko solidnost.

»Zadružna zveza« v Gorici.

Pred par tedni je odstopil odbor »Zadružne zveze« s predsednikom poslancem Caccesejem vred. Sedaj je vlada imenovala zavodu ministerjalnega komisarja, ki je zadnji ponedeljek nastopil svoje mesto. Upamo, da bo novi komisar, g. kav. Avg. Ambrosi de Magistris, v sporazumu z merojajnimi činitelji rešil velevažno gospodarsko ustanovo iz trenutnih težkoč.

Novi mučeniki.

Verski boji v Meksiki še niso povsem prenehali. V vasi San Carlos so bili farani zbrani pri službi božji. Ne nadoma so pridrli veri sovražni rokovnjači in cerkev zažgali. Ljudje so bežali ven, a na vratih so vsi popadali pod krogli nasprotnikov. 80 ljudi je dalo življenje za versko prepričanje.

Potresi.

V sredo ponoči okrog 1 ure je prebudil ljudi iz sladkega spanja močan potres, ki je tresel zemljo po vsej južni Nemčiji in v severni Tirolski. Hujših nesreč razon strahu ni bilo. Vremenoslovci so pa mnenja, da se vreme nekam čudno meša in da bomo doživeli še kako iznenadenje.

Nova paroplovna družba

se je ustanovila v Trstu. Lastniki so Madjari in imajo tri parnike, ki bodo pluli v Ameriko. Ravnateljstvo družbe je v Budimpešti.

Povišek plače.

Angleškemu ministrskemu predsedniku so sklenili povišati plačo. Zdaj mu odštevajo za njegov posel po 5000 funtov šterlingov (blizu pol milijona lir) na leto. Povišali mu bodo za 2000 funtov ali za okoli 186.000 lir. Plača ni majhna, odgovornost pa tudi ne.

Zaslužen mož.

V Franciji so pod Briandovim predsedstvom osnovali poseben odbor za zgradbo spomenika prvemu možu, ki je prišel na misel ustnovitve Društva narodov. Ta mož je opat Saint Pierres, ki je živel v 18. stoletju. Že tedaj je videl, da se mir med narodi ne da doseči razen, če se vsi zavejo načela: »Kar nočeš, da kdo tebi stori, tega ti drugemu ne prizadeni.« To misel je razpredel l. 1713. v treh zvezkih, kjer govori o Društvu narodov ter o mednarodnem razsodišču. Koliko let je preteklo, predno se je opatova misel uresničila! In še koliko jih bo, predno bo tisto načelo splošno obveljalo!

Obletnica opere.

V Livornu je bila predzadnja sobota svečana vprizoritev Mascagnijeve opere »Cavalleria rusticana«. Opero je mojster zložil že pred 40 leti, a je še vedno povsod priljubljena.

»Delavske zadruga« v Trstu.

V soboto se je vršil občni zbor tržaških Delavskih zadrug. Na predlog vladnega komisarja so bile sprejemljene nekatere določbe pravil. Nato je bil izvoljen nov odbor. Za predsednika je bil postavljen odvetnik Pieri, za podpredsednika pa poslanec Domeneghini, ki je vodil občni zbor. Vladni komisar je upravljal za druge pet let.

Delo.

Njujorška »Standard Oil Company« (največja svetovna petrolejska družba) je naročila pri tržaških ladjedelnih tri velike prevozne ladje za petrolej po 16 tisoč ton.

Znižane cene.

Po poročilih listov se je z 10. oktobrom znižala cena bencina za 7 lir pri kvintalu ali 5 stotink pri litru. Petrolej se je pocenil za 10 lir pri kvintalu.

Pasja razstava.

V Florenci se je ustanovil poseben odbor, ki bo prihodnje leto organiziral mednarodno pasjo razstavo. Za najlepše pse so določili veliko nagrad. Obenem s pasjo razstavo bodo zborovala tudi razna društva za zaščito živali.

Dobro mu je šlo.

V neko gostilno v Trstu je delj časa zahajal gost, ki ni nikdar poravnal računa. Včasih je dejal, da prejme v kratkem denar kar brzojavno, drugič zopet se je izdal za policijskega agenta, ki še ni prejel plače. Tako je šlo naprej dober mesec. Krčmar se je šel končno pritožiti na policijo. Ta je tička vtaknila v kletko. Izkazalo se je, da se je tudi svoji hišni gospodinjki izdajal za tajnega policaja v političnih zadevah. Na vprašanje, zakaj je to delal, je dejal: »Kot policijskemu agentu se mi je vse klanjalo in povsod mi je šlo dobro.«

Pogreb žrtev.

Zadnjič smo poročali o strašni, ves svet pretresujoči nesreči angleškega zrakoplova »R 101«. Sežgane žrtve, ki jih je bilo 48, so prepeljali na Angleško v glavno in prestolno mesto London. V veliki dvorani zraven poslanske zbornice so jih položili na pare. V

petek se je vršil velik, slovesen spreved v londonsko katedralo sv. Pavla, kjer so se izvršili veličastni cerkveni obredi. V soboto so prepeljali mrtvece s posebnim vlakom na letališče v Cardington, odkoder je »R 101« odplul. Tam so jih zagreblili v skupen grob. Pogrebne svečanosti so bile tako resne, da so pretresle do mozga. Poleg množice, ki je šela na stotisoče, so se jih udeležili najodličnejši zastopniki angleškega carstva s prestolonaslednikom na čelu. Zastopane so bile tudi tuje države. Italijo je zastopal minister za zrakoplovstvo Balbo. Na kraju, kjer je zrakoplov padel na tla, bodo Francozi postavili spomenik. Velikansko aluminijovo ogrodje, ki ga ogenj ni mogel uničiti, bodo na licu mesta prodali na dražbi.

Nalivi in burja.

Zadnji petek je bil prav hud dan. V Gorah, zlasti po Bovškem in po Baški dolini, je lilo, da je bilo veselje. Vode so močrno narasle; Soča je tu pri Gorici dosegla višino kakor redko. Bilo je tudi vetrovno in mrzlo in prvi sneg je pobelil tolminske vrhove. Po Vipavskem, Postojnsčini in v goriški okolici je vila mrzla burja z dežjem. V Trstu je tudi gospodarila močna bora; ker je padal tudi dež, ni bilo skoro mogoče z doma.

Centralno mlekarsko društvo v Ljubljani.

Sredi septembra je bilo ustanovljeno v Ljubljani »Centralno mlekarsko društvo«, ki si je postavilo za glavno nalogo odstraniti ovire, ki se stavijo pri vnovčevanju mlekarskih izdelkov iz dravske banovine. V zadnjem času se je namreč tudi v dravski banovini (prejšnja Slovenija) mlekarstvo zelo razvilo in je postala dobičkanosna od daja mlekarskih izdelkov težavna.

Stoletni dvorjan.

Najvišjo dvorno službo prefekta palače in vrhovnega obrednika na kraljevem dvoru v Rimu opravlja vojvoda Ivan Krst. Borea d'Olmo. Ta dvorjan je te dni stopil v stoto leto življenja. Že 66 let je v službah na dvoru in prsa mu diči 47 svetinj. Mož je še vedno trden. Pač redek slučaj.

Francoski proračun.

Listi objavljajo poročila o novem francoskem proračunu, ki predvideva za vojaštvo 748 milijonov frankov več kot lani. Davki se bodo znižali za 5876 milijonov frankov. 106 milijonov frankov pa bo ostalo čistega v blagajni.

Po 16 letih.

V bližini mesta Forli so te dni pri prekopavanju nekega zemljišča zadeli na okostja dveh mrtvecev. Gre za plemenitaša Alberta Malmesija in njegovo prijateljico Del Pozzo, ki sta bila v noči od 2. do 3. dec. l. 1914. ubita. Kot morilec je bil obsojen neki Malmesijev nameščenec, ki je dobil 24 let težke ječe. O obeh mrtvecih pa do sedanje slučajne razkritve ni bilo nikaškega sledu.

Nova dela.

V Trstu se zadnji čas opaža živahno gradbeno gibanje. V ulici Leone Fortis bodo začeli graditi šest hiš z maj-

hnimi stanovanji. Vseh stanovanj bo 119. Prišlo je namreč tako, da v Trstu prav lahko dobiš stanovanje s petimi ali šestimi sobami, majhnih stanovanj za uradnike in delavce pa ni. Zato je ta akcija prav hvalevredna. — Še letos bodo pričeli polagati drugi tramvajski tir po viali Regina Elena, ki vodi proti Barkovljam. Delo je proračunjeno na $\frac{3}{4}$ milijona lir.

Posojilo v inozemstvu.

Inozemski listi so v zadnjem času večkrat poročali, da hoče Italija najeti v inozemstvu, v prvi vrsti v Franciji, večje posojilo. Rimski listi so to vest ponovno zanikali. Dobro poučena »Agenzia Economica« iz Rima se da takole zavrača neresnično trditev: Prva dva meseca tekočega proračuna izkazujeta 345 milijonov primanjkljaja. Če bi izgledalo, da se ta primanjkljaj še poveča, potem bi bilo posojilo potrebno. Toda izgleda so drugačni. Med dohodki niso vpoštevani višji prejemki iz carine na žito, katerega bo radi slabe letine letos treba več uvoziti, in ne zvišani prejemki iz na novo urejenega prometnega davka (tassa scambi). Ti dohodki bodo spravili proračun v ravnovesje. Če vpoštevamo še strogo varčevanje, ki ga je uvedla vlada v vsem gospodarstvu, potem lahko mirno povemo inozemstvu, da Italija ne potrebuje tujih posojil.

V mlinskem kolesu.

Prejšnji torek dopoldne so se v vasi Zubrohlava pri mestu Požunu igrali otroci ob potoku poleg mlina. Nepričakovano jih je voda odnesla in jih gnala proti mlinskim kolesom. Kolesje je štiri otroke popolnoma zmečkalo, dva sta se pa utopila. Vsi so bili sinčki ene družine. Ubogi starši!

Idila v ječi.

V zaporu je tičal tovarniški ravnatelj Paul Feldös. Baje je nekaj sleparil. Pri poslu mu je pomagala tudi njegova lepa tajnica Ema Fink. Zato so oba vtaknili v luknjo. No, pa je bilo to obema prav. Že zunaj sta se rada videla. V ječi sta se pa kar poročila.

Nekateri časniki so priobčili vest, da se bo »Novi list« moral ustaviti, ker se njegov odgovorni urednik nahaja že več časa v Ženevi in ne kaže veselja za povratek. Na to izjavljam, da sem se mudil v inozemstvu z vednostjo in dovoljenjem centralne vlade in da sem zopet pri uredniškem delu. Pravni položaj ostalega uredniškega osebja se rešuje pri pristojnih oblastvih. Kar se tiče vrhpoljske žalostne igre, odobravam povsem izjavo v zadnji številki »Novega lista«, odklanja joč z vso odločnostjo in ostrostjo katerekoli nasilne metode političnega boja. Ljudje, ki so zakrivali umor v Vrhpolju, niso izvršili samo zločin na prizadeji družini, temveč so se hudo in težko pregrešili tudi nad našim ljudstvom, katerega mislijo reševati, a ga v resnici ženejo v katastrofo. »Novi list« ima slej ko prej za cilj, da pride med obema plemenoma do poštenega, na medsebojnem spoštovanju slonečega sporazuma in sodelovanja.

Dr. E. Besednjak.

Kako je s politiko.

MED ITALIJO IN FRANCIJO.

Veliki fašistovski svet se je v svoji seji 8. oktobra bavil tudi z italijansko zunanjo politiko. Zunanji minister Grandi je poročal o vseh važnejših točkah sedanjega mednarodnega položaja. Posebno važnost je Veliki svet položil na vprašanje razmerja med italijanskim in francoskim vojnim brodom. Sprejel je poseben sklep, s katerim je odobril Grandijevo delovanje in ponovno poudaril, da je priznanje enakosti na morju predpogoj za vsakršno nadaljno pogajanje. Ker je Veliki svet v najvažnejših državnih zadevah najodločilnejši činitelj, je ta njegov sklep zelo pomemben.

Vzroki nesoglasja

med Italijo in Francijo niso samo pomorske narave ter segajo daleč nazaj v zgodovino. Nesoglasje se je pričelo pravzaprav že takrat, ko so Francozje zasedli Tunis v severni Afriki. Tiste čase Italija še ni bila velesila kakor pokrajine Italije so že tedaj podanes, ampak še šibka država. Južne znale pomen severoafriških pokrajin ter so tja pošiljale svoje izseljence, katere so zavarovale s posebnimi zadavnimi pogodbami, sklenjenimi s tuniškim bejem (poglavarjem). Te pogodbe so ostale v veljavi tudi, ko so Tunis zasedli Francozi. Šele l. 1895. je francoska vlada te pogodbe odpovedala ter sklenila druge, pri čemer so

ščasoma nastali spori. Potem je prišel še francoski zakon o državljanstvu, ki določa, da tuji naseljenci postanejo v določenem času kar sami od sebe, brez vsakih uradnih sitnosti in ugovorov, francoski državljani. Ta zakon jemlje torej italijanskemu narodu vse naseljence v Franciji in kolonijah. In teh ni malo. — Pomniti je treba tudi, da Italija ob sklepanju miru ni dobila skoraj nič od zavojevanih prekmorskih posestev premaganih držav, čeprav ji je bil delež obljubljen. Ti in drugi razlogi povzročajo, da razmerje med Italijo in Francijo ni tako pristržno, kot bi človek pri dveh jezikovno si tako sorodnih narodih pričakoval.

Jasen izraz nesoglasja med obema državama je dolgotrajno in dosedaj še vedno brezuspešno pogajanje glede vojnega brodovja. Če bi bili odnosaji čisto prijateljski, bi se ne bilo treba razburjati, ako bi imela ta država eno ladjo več kot druga. Ker pa ni tako, se je treba pa pogajati. Italija zahteva, naj se ji prizna pravica do enako močnega bojnega brodovja, kot ga ima Francija, Francozje pa trdijo, da morajo imeti večje brodovje zato, da lahko varujejo svoje obširne in po vsem svetu raztresene prekmorske dežele. Nekaj časa je kazalo, da bodo pogajanja uspela, a v septembru so se nenadoma in brez zaključka pretrgala. In sedaj je Veliki svet zopet potrdil načelo o pomorski enakosti med Italijo in Francijo.

UPOR V BRAZILIJ.

V kratkem času dveh mesecev je Južna Amerika ućakala štiri revolucije. Najprej se je vnelo v Boliviji, od ondi je prešlo na republiko Peru, pa na nam dobro znano Argentino. Zdaj pa prihajajo že 14 dni brzovjave iz največje južnoameriške republike, iz Brazilije, da divjajo hudi boji med vstaši in sedanji vladi zvestimi četami.

Čudno se zdi vsakomur, ki motri svetovno politiko, da se vžigajo upori tudi v bogati Ameriki. Saj so tam še velikanske dežele, koder ni še plug razoral brazd; so še skriti zakladi pod zemljo, do kamor še ni segel rudarjev kramp; čakajo stoletni gozdovi, kdaj bo zažvižgala gozdarjeva žaga, pa vodne sile in številne črede; res neizmerno bogastvo. Čemu se torej ljudstvo upira?

Da si razložimo ta pojav, se moramo malo seznaniti z deželo in ljudstvom.

V deželi kave in kavčuka.

Brazilija je največja južnoameriška republika. Razteza se od obal oceana preko neizmernih pragozdov velereke Amaconke do vznožja orjaškega zidu visokih And na zapadu. Ozemlje te orjaške republike obsega nič manj kot 8 in pol milijona štirijaških kilometrov, to je skoraj za štiriindvajset Italij. Toda ta razsežnost zgubi brž nekaj pomena, če povemo, da je še 40 od sto vse površine nepreiskane.

To so posebno amaconski pragozdovi, polni tajnih grozot in krasot, kamor še ni stopila noga belega človeka. Več kot polovica Brazilije je pokrite z gozdovi, koder so pridobivali silne množine kavčuka, ki je postal na svetovnem trgu važen pridelek, odkar se je avtomobilizem zelo razvil. Glavna izvozna pokrajina za kavčuk je bila država Parà. Polovico svetovnega pridelka je dala Brazilija. Odkar se je pa udomačilo pridobivanje kavčuka tudi v Aziji, je braziljski kavčuk zgubil svoj pomen. Razen kavčuka so dali brazilskim gozdovom dober glas tudi žlahtni lesovi, katerih drugod ni. Posebno znan je palisandrov les. V svojih gozdovih ima Brazilija še milijone in milijone.

Rodovitne oranice je pa v Braziliji le 8 milijonov hektarjev ali komaj 1.5 odstotka vse površine.

Vendar pridelujejo na tej površini prav pomenljive pridelke. Glavni žitni vrsti sta koruza in riž. Obojnega pa pridelajo komaj dovolj za domačo porabo. Ob obali pridelajo precej kave. Za kakav je Brazilija največji ameriški izvoznik. Za domačo kuhinjo imajo dovolj fižola črne barve. Ta črni fižol je nekaka braziljska narodna jed in je Brazilcem potemtakem pravi »fižolar«. Priprosti sloji uživajo tudi dosti kruha iz moke »tapioka« nazvane. To moko pridobivajo iz gomoljastih korenin nekega grma »manioka«.

Poleg kavčuka in kakava je važen za braziljsko narodno gospodarstvo tudi bombaž. Tu je ena najstarejših dežel sveta, ki je gojila bombaž. V Severno Ameriko proda Brazilija tudi dosti sladkornega trsa, pokrajina Bahia je pa skoro vsa zasajena s tobakovno rastlino. 50 milijonov kil tobaka, ki ga letno pridelajo, prenarede v domačih tovarnah, ki so na jugu v državi San Paulo.

Vsi našteti pridelki pa niso nič v primeri s pomenom braziljske kave. Kava je pravi živec braziljskega gospodarstva in blagostanja. Štiri petine vse svetovne proizvodnje kave je iz Brazilije. Štiri petine braziljske kave pa zraste v plantažah države San Paulo, kjer je Santos glavna izvozna luka. Največ braziljske kave popijejo v Združenih državah Severne Amerike, dosti jo pa pripeljejo v evropske luke: v Hamburg, Le Havre, Antwerpen, Marsej in dosti tudi v Trst. Srednja letina vrže 8 do 10 milijonov stovov kave. To je glavni dohodek države.

Dežela je bogata tudi na rudah, posebno v državi Minas Geraes je podzemlje bogato. Med vojno se je močno razvila tudi mesna industrija. Kar je pa ostalih tovarov (predilnic, nekaj usnjaren in pivovaren) je vse združeno v dveh pokrajinah: v San Paulo in v Rio de Janeiro, ki sta torej za vso velikansko državo najbolj mero dajni.

Ustava in ljudje.

Ko smo si na hitro ogledali zemljo in nje gospodarstvo, moramo še malce povedati, kdo tam prebiva in kako je tam s politiko, če hočemo razumeti vzroke revolucije.

Brazilija je zvezna država 20 držav, enega federalnega distrikta okoli glavne mesta Rio de Janeiro in enega državnega ozemlja. Uradni naziv Brazilije je »Estados Unidos do Brasil«. Pred l. 1822. je bila Brazilija portugalska kolonija. Do l. 1889. je bila neodvisno cesarstvo. Zvezna republika (podobno kot Zedinjene države Severne Amerike) pa je postala l. 1889.

Izvršilno oblast ima državni predsednik voljen na 4 leta. Ima precejšnjo oblast. Postavodajna skupščina je narodni kongres, sestavljen iz 63 senatorjev in 212 poslancev. Volijo jih z direktno volilno pravico vsi državljani stari 21 let, ki znajo pisati in čitati. Politično neizobraženi prebivalci niso strogo deljeni v stranke. Kot v vsej latinski ali južni Ameriki se v javnem življenju opažata dve smeri: konservativna, h kateri pripadajo vladajoči odvetniški in vojaški mogotci in »liberalno republikanska alijanca«, ki hoče zdaj priti na krmilo.

Skoraj polovica Braziljcev je belih priseljencev. Med temi sta skoraj dva milijona Italijanov. Prvotnih prebivalcev, Indijancev, je komaj 9 od sto. Ostali so pa mešanci. Vseh prebivalcev je okoli 33 milijonov. Govori se večinoma portugalski. Vere so skoro vsi katoliške, babjevernost in celo poganstvo sta pa tudi precej doma.

Vzroki revolucije.

V tej veliki, politično in gospodarsko šele na pol razviti državi odmeva močno bojni krik revolucije. Danes je republika razklana v dva tabora. Polovica držav je na strani vstašev, polovica jih je pa še zvestih sedanjemu predsedniku Washingtonu Luisu. Revolucija je buknila hkratu na jugu in severu. Prapor revolucije je dvignil v južni državi Rio Grande do Sul predsednik te države dr. Getulio Vargas. Iz severne države Minas Geraes korakajo tudi ustajniki proti gospodarskemu osrčju Brazilije, proti državi San Paulo in pokrajini Rio de Janeiro. Moč vstašev stalno narašča. Vlada se je tudi pripravila na močan odpor in je poklicala več letnikov pod orožje. Toda več kot polovica vpoklicancev je nezanesljivih. V dvamilijonski prestolnici Rio de Janeiro so cene živimom že poskočile za 300 odstotkov. Brazilski milreis (denarna enota) je na njujorški borzi močno padel. Do krvavih prask je že prišlo na več krajih, a vladna in protivladna poročila se tako križajo in so vsa tako polna znane južnoameriške bahavosti, da ni mogoče doznati, kdo je močnejši. Do zdaj se je le dvema ameriškima časnikarjema posrečilo priti do brazilskih vstašev. Ta dva pišeta domov, da je »braziljska krvava revolucija« bolj polna romantike in junačevanja kot pa resničnega smodnika. Res si stojita nasproti dve armadi po kakih stotisoč mož, a pomisliti je treba, da so oddelki razgubljeni po velikanskem prostoru in še na dveh različnih koncih. Vendar se zdi, da se bojna sreča nagiblje na stran revolucionarjev. Če potegne San Paulo z njimi, so zmagali. Bodo pa zmagali tudi gospodarske težave? Glavna pretveza za vstajo je bila kriza na gospodarskem trgu kave. Ko zadovoljno srebljemo črno tekočino, nam niti v glavo ne šine, da bi ta zrnca mogla povzročiti kar revolucijo. In vendar je tako! Kaj pomeni kava za braziljsko gospodarstvo, ste že videli. Vlada je že dolgo let ceno kavi umetno višala. Ko je bila letina dobra, je pokupila velikanske zaloge

ter jih shranila v skladiščih. Tako se je nakopičilo izza l. 1923. dosti vreč kave, ki jih vlada ni hotela dati na trg, da ne bi obilica blaga znižala cen. Cene so pa kljub temu padle in tako se je zgodilo, da je Brazilija od letošnjih 25 milijonov vreč (po 60 kg) prodala le 15 milijonov vreč. S ceno kave je padla tudi vrednost milreisa, vse gospodarstvo države se je zamažalo. Zunanji dolg države je narastel od 1 in pol milijarde milreisov na 2 in pol milijardi. (100 milreisov je 160 lir.) — Združene države Severne Amerike so to znale izrabiti. Posojale so, a si izgovarjale razne predprave v trgovini in zlasti pri tvorniških podjetjih, ki so vsa v njihovih rokah. Znano pa je, da je v latinski Ameriki huda jeza na severno germansko.

Te gospodarske težave sedanje vlade so izrabili liberalni vstaši. Razen

gospodarskega zboljšanja razmer hočejo pa tudi spremembo v politiki. V Braziliji kot v sosednih državah je na vladi predsednik, ki s peščico privržencev: generalov, polkovnikov in s par bogatini kavinih nasadov, obvladuje precej samovoljno vso državo.

Narodni kongres ima zraven le malo besede. Revnih slojev, ki so neuki in kar je glavno, reveži, bogati vladajoči krogi v politiki sploh do besede ne puste.

Pod geslom: za liberalno demokracijo in za razvoj gospodarstva brez nadzorstva tujcev, se je torej razvil braziljski revolucionarni prapor. Ni pa izključeno, da hoče z meščansko vojno priti na površje le druga skupina vladodržcev, ki bodo za enkrat le »kofe« bolj poceni dali iz skladišč, vse drugo bo pa pri starem ostalo.

Zakaj je slabo na svetu?

Znaki velike svetovne gospodarske krize so velika brezposelnost in splošno pomanjkanje pri vseh pridobitnih slojih. Milijoni delavcev počivajo, ker jih nihče ne kliče na delo. V Zedinjenih državah Severne Amerike je nad 5 milijonov brezposelnih, v Nemčiji skoraj 3 milijoni, v Angliji preko 2 milijona, v Rusiji nad 1½ milijon, v Italiji okoli 400.000, v majhni Avstriji 170.000, na Poljskem 220.000, na Češkem 50.000, na Nizozemskem 30.000, na Ogrskem 25.000, v Belgiji 15.000, v Jugoslaviji 10.000 itd. Na celem svetu je okoli 15 milijonov brezposelnih delavcev. Če računamo, da vzdržuje vsak delavec še dve osebi, potem vidimo, da je brez rednih dohodkov na svetu okoli 45 milijonov ljudi, več kot znaša vse prebivalstvo Italije.

V številu brezposelnih pa navadno niso všteti brezposelni intelektualci, ljudje z višjo šolsko izobrazbo. Na svetu je danes na stotisoče brezposelnih uradnikov, tudi brezposelnih zdravnikov, odvetnikov in različnih drugih razumnikov, poleg velike

ga števila le deloma zaposlenih obrtnikov. Zelo mnogo je tudi brezposelnih malih kmetovalcev, ki imajo doma košček zemlje, ki pa ne zadostuje za vzdrževanje lastnikov družine in mora on zato skrbeti za postranski zaslužek, če hoče družini zagotoviti človeka vredno življenje.

Kje pa tiče vzroki gospodarske krize? Poglejmo!

1. Polovica sveta je odrezana.

Zelo važen vzrok gospodarske krize je dejstvo, da so danes Rusi, Kitajci in Indijci skoraj izrezani iz svetovnega gospodarstva. Rusija se je sama zaprla zunanjemu svetu. Tja sme samo toliko in takšnega blaga, kot je določil osrednji trgovski urad v Moskvi. Rusija kupuje v inozemstvu skoraj izključno le stroje za svoje velike tovarne in za poljedelstvo, torej le proizvodna sredstva. Konsumni predmeti (hrana, obleka, milo, itd.) ne smejo v Rusijo. Vsa trgovina med Rusijo in sosedi je monopolizirana in se lahko razvija le pod neposrednim

V. J. Križanovska:

KRALJICA HATASU.

Roman iz življenja starih Egipčanov.

Bilo je to prekrasno bitje, kakor jih ustvarja Vzhod, čaroben človeški cvet v prvem brstenju svoje lepote. Celo hladni Horemsebov pogled je vzplamtel od presenečenja in zavzetja nad lepim otrokom. Vendar pa ni v njegovem srcu zatrepetala ne ena žila usmiljenja ali sočutja za ubogo žrtev.

»Zadovoljen sem, Hamus,« je rekel in milostno odpustil evnuha. Nato se je približal deklici, ki je pod njegovim pogledom vnovič padla na zemljo.

»Vstani, dete, in ne boj se. Tvoj gospod ti želi samo dobro,« je rekel z usmevom in ji podal roko, ki jo je deklica pobožno poljubila.

Nov usmev je šel Horemsebu preko usten. To strastno oboževanje ga je zabavalo, toda ni se dotaknilo njegove duše. Brez očitkov vesti in brez sočutja je uprl svoj očarujoči pogled v nedolžne dekličine oči. Sedel je na klopco in pomignil dekletu k sebi. Nato ji je podal zavrtni šopek, ki ga je vzel s police. Začel se je z njo

razgovarjati in jo izpraševati, odkod je in kdo so njeni roditelji. Spočetka je bila deklica zmedena, pozneje pa je postala pogumnejša ter mu pripovedovala svoje življenje do trenutka, ko ji je Hamus velel obleči lepo belo tuniko z zlatimi obšivki.

Tako je minilo nekaj ur. Kama, tako je bilo sužnji ime, je radi duhanja rože, katero ji je bil podaril Horemseb, postajala vedno živahnejša. Nato jo je knez povabil k večerji. Ponujal ji je razne sladčice, toda deklica ni čutila nobene volje do jedi, pač pa jo je mučila strahna žeja. Hlastno je izpraznila čašo, katero ji je ponudil Horemseb. Pozorno je zasledoval žarko rdečico, ki je pokrila obličje mlade sužnje, in živčno drgetanje njenih udov. Ko se je nekoliko umirila, ji je v drugič nalil čašo.

Kama jo je izpraznila s srečnim usmevom. Nato pa jo je popadla neka pijanost, da se je vrgla k Horemsebovim nogam, mu objela kolena in priložila svoje razpaljeno čelo k ledeni knezovi roki. S prijazno kretnjo ji je odgrnil goste, črne kodre in jo posadil zraven sebe. Šepetajoč ji v uho ljubezenske besede, je pristavil k njenim ustnom tretjič čašo s strupom.

Sužnja je bila v hipu omamljena; vsa se je tresla in je hotela objeti Horemseba, toda ta je vstal s svojega mesta.

državnim nadzorstvom. Ker Rusija ne uživa v inozemstvu skoraj nobenega trgovskega kredita, mora plačati vse predmete v gotovini. Zato pa je treba denarja, katerega pa rabijo boljševiki tudi za komunistično propagando in za tisoče inozemskih strokovnjakov, ki so zaposleni v ruskih tvornicah. Zato mora Rusija prodati v inozemstvo več blaga, kot ga tam kupi. Rusija izvažata predvsem tako blago, ki se lahko proda: žito, sladkor, petrolej, les, sladkor, milo in tobak. Vsi ti predmeti gredo, če ne drago pa poceni. Vsi gospodarski stiki med Rusijo in inozemstvom so pa kljub temu zelo pičli in lahko rečemo, da je Rusija skoraj izločena iz svetovnega gospodarskega življenja. Rusija pa predstavlja danes $\frac{1}{6}$ vse svetovne površine in šteje nad 150 milijonov ali $\frac{1}{12}$ vseh ljudi na svetu.

Zelo pičli so danes gospodarski stiki med Kitajsko in ostalim svetom. Vzrok tiči v strašnem obubožanju kitajskega naroda, ki je radi dolgotrajnih vojen postal popolen berač. Kitajska šteje danes nad 400 milijonov ljudi, skoraj toliko kot vsa Evropa, na vsak način pa več kot $\frac{1}{5}$ vseh ljudi na svetu. Gotovo bo preteklo še precej let, predno bodo vladale na Kitajskem redne gospodarske razmere in bodo vzpostavljeni redni stiki med veliko Kitajsko in ostalim svetom.

Tudi indijski narod je številen. Vsak šesti človek na svetu je Indijec, ker Indijcev je nad 300 milijonov. Čitateljem »Novega lista« je iz političnih pregledov znano, da se borijo Indijci za svojo samostojnost (danes so angleška kolonija) z bojkotom angleškega, a tudi vsega tujega blaga. Indijski bojkot je eden najvažnejših razlogov krize v angleški oblačilni industriji, ker se Indijci raje oblačijo v svojo grobo, a doma stkano raševino kot v angleško svilo.

Če seštejemo prebivalstvo Rusije, Kitajske in Indije, dobimo lepo svoto 850 do 900 milijonov ljudi, to je skoraj polovica sedanjega človeštva. To silno število ljudi živi danes samobitno gospodarsko življenje, ki je si-

cer zelo pomankljivo, a zelo občutno za svetovno gospodarstvo.

2. Vojna bremena.

Vse države, ki so se udeležile svetovne vojne, so se zelo zadolžile, in vojna je poleg tega razrušila cvetoče pokrajine. Danes je treba vse obnoviti in dolgove plačati. Zato so vse države prisiljene terjati od svojih državljanov visoke davke. Če pa mora državljan plačevati visoke davke, a nima velikih dohodkov, si mora stisniti pas. Treba je štediti pri hrani in obleki in povsod.

3. Na svetu je preveč blaga.

Nadaljni razlog svetovne gospodarske krize je preobilica blaga. V prvih povojnih letih je vladalo po vsem svetu veliko pomanjkanje blaga, predvsem hrane in obleke. Med vojno je skoraj ves svet delal le za vojno in za uničevanje življenj, po vojni je bilo pa treba skrbeti za ohranjenje življenja. Vse se je drago prodalo. Gospodarski strokovnjaki so pravili, da se bo človeštvo nasitilo z blagom le, če se vpelje racijonalizacija, kar pomeni toliko kot smotreno pridobivanje blaga. Racijonalizacijo je prvi vpeljal Ford v svojih avtomobilskih tvornicah v Detroitu v Ameriki. Tam delajo skupine enakih avtomobilov. Skozi vso tvornico se vrtil pas, ki gre mimo tisočev delavcev. Prvi delavec dene na pas os, drugi vijak, tretji žebelj, četrti drugi kos jekla, peti zopet vijak itd., dokler ni na koncu avtomobil izdelan. Vsak delavec dela dneve, tedne in leta le eno delo. Človek je postal stroj. Izkazalo pa se je, da se na ta način proizvodnja najbolj poviša, ker je odstranjeno vsako nepotrebno tekanje in delavec svojih osem ur tudi resnično dela.

Marsikje so poskušali s takim premikajočim se pasom, mnogokje so vpeljali racijonalizacijo. V kmetijstvu se vedno bolj širi raba strojev in pri delki so vedno večji. Danes se obdelujejo v Ameriki in Afriki planjave, ki niso pred vojno nikdar videle pluga. Zato je danes na svetu preveč pšenice in strokovnjaki računajo, da bo po

prihodnji drugoletni žetvi ostalo v zalogah še nad 300 milijonov kvintalov stare pšenice, toliko kot jo porabi italijanski narod v štirih letih. Po vojni se je zelo lahko prodala zrnata kava, zato so jo začeli saditi povsod, kjer so bila ugodna tla. Posledica tega je, da je trenutno samo v Braziliji toliko kave, kolikor se je ne porabi na vsem svetu v poldrugem letu. Kar velja glede kave, velja tudi glede sladkorja, ki stane danes na svetovnem trgu okoli 1.40 lir kg ali približno 20 predvojnih krajcarjev. Še pred leti so prodajali kmetje svilode po 35 lir kg, letos so dobili komaj 7 lir, ker ni povpraševanja po svili in jo ponujajo Japonci po nizkih cenah. Isto velja za bombaž, skoraj isto za maslo in stotine drugih predmetov. Na kovinskem trgu je danes kositer skoraj za polovico cenejši kot pred vojno. Tako in podobno je tudi z bakrom, svincem in drugimi rudami.

Je li res preveč blaga? Na trgu je preveč blaga, ker je premalo kupcev. Kupcev pa je premalo, ker so mnogi obubožali. Če bi blago darovali, bi ne bilo na svetu preveč blaga. Vse odvisne zaloge pšenice bi prav radi pojedli Kitajci, Indijci, Rusi in milijoni v drugih državah, ki danes trpe lakoto. Na trgu ni preveč blaga, a preveč je ubogih, ki si ga ne morejo kupiti.

4. Carinski zidovi.

Če hočeš nesti v Jugoslavijo nove čevlje, moraš na meji plačati carino. Če hočeš prinesiti sem kg kave, moraš odšteti carino. Carine so vpeljale vse države, ene višje druge nižje. Na svetovnem trgu je danes pšenica po 60 lir kvintal, v Italiji pa je po 120 lir, ker moraš plačati od vsakega kvintala pšenice 60 lir carine. Jugoslavija ima podobno carino za vino, ker noče, da bi italijansko, francosko, špansko in grško vino delalo konkurenco domačemu jugoslovanskemu pridelku.

Kot je Italija uvedla carino na pšenico, tako so jo uvedle druge države na druge predmete. Čitatelji so v zadnjem letu gotovo opazili, da je v Italiji precej padla cena oljčnemu

»Počakaj me tu, takoj pridem pote,« je dejal z usmevom ter šel v vrt. Deklica je hotela steči za njim, toda tresoče se noge so ji odpovedale službo. Omahnila je na stolico, iztegnila predse roke in zaljubljeno gledala v vrata, skozi katera je izginil knez.

Medtem je Horemseb šel k dvorcu, stoječemu v rožnatem gaju. Mesec je vzhajal in razlival svojo srebrno svetlobo po drevju in gaju. Dvorec je bil znotraj razkošno opremljen. Spretno prikrite svetiljke so razlivalo svojo nežno svetlobo po mali sobi, ki je bila polna cvetja. Nad posteljo iz cedrovine so se sklanjale vejice polne razcvetelih rož. Rdeče blazine so se kar izgubile med rožami in lilijami.

Horemseb si je naglo ogledal sobo. Nato je vzel iz žepa modro steklenico ter poškropil s tekočino, ki je bila v njej, cvetje, zelenje in posteljo, nakar je vrغل steklenico v kot.

Nato je šel iz dvorca in skrbno zaprl vrata za seboj. Vrnil se je h Kami, ki je bila kakor blazna. Ko je zagledala kneza, mu je z vzklikom stekla nasproti. Horemseb jo je stisnil na prsa, jo pobožal s svojo hladno roko po razpaljenem obličju ter z ljubeznivimi besedami skušal pomiriti njeno krčevito ihtenje. S svojim zvočnim glasom jo je tolažil, jo objel okrog pasu in jo

skoro nesel v dvorec. Tam jo je položil na cvetlično ležišče ter sedel poleg nje na stol.

Deklica se ni upirala. Objela je kneza okrog vratu in prižela svojo glavo k njegovemu ramenu. Bila je v nekem otrplem zamaknjenju. Samo njene oči, ki jih je upirala v Horemseba, so govorile o njeni strasti. Tedaj se je knez sklonil k njej in pritiskal svoje hladne ustne na njene. Njihove ustne so se strnile v dolgotrajnem, dušecem, smrtnem poljubu. Nedolžna žrtev je prenehala trpeti; njeno telo se je streslo, oči so ji postale kalne, ročice so se iztegnile, a kodrasta glavica je omahnila nazaj in padla globoko v cvetje.

Horemseb je ostal bled kakor smrt. Hladen pot mu je stopil na čelo; njegovo mogočno telo se je treslo kakor v mrzlici. Moral je malo na zrak, da si opomore od strašnega prizora. Čez pol ure se je vrnil v dvorec. V luči stropnih svetilk je videl deklico v postelji. Na njenih blelih ustnah je zamrl usmev sreče, a po njenem očarujočem obličju se je razlila smrtna bledoba. Horemseb je siloma potlačil v sebi zmes čuvstev, ki so ga hotela premagati. Vzel je mrliča v naročje ter ga nesel v modrijanovo hišo.

Oba moža sta šla v sobo, kjer je stala posoda s čudovito rastlino. Mesečna svetloba je padala na to cvet-

olju, parmezanskem siru in paradižnični konzervi. Cena je padla predvsem radi visokih carin v Severni Ameriki. Amerikanci mislijo, da bodo blagostanje v svoji državi povzdignili, če zaprejo vrata tujemu blagu. Ušteli pa so se pri tem, ker niso mislili, da imajo tudi druge države enaka sredstva. Res je, da je zavlada kriza med italijanskimi proizvajalci paradižnikov, sira in oljčnega olja, a Amerikanci s svojimi stroji tudi ne zaslužijo več toliko kot so prej.

Kot rečeno so take carinske meje skoraj med vsemi državami. Carina pa zelo dvigne ceno predmetom, zato so carinske meje tudi precejšen vzrok svetovne gospodarske krize.

5. Stroji.

Govorili smo zgoraj o premikajočem se pasu v Fordovih tvornicah v Detroitu. Premikajoči se pas prihrani zelo mnogo delavnih moči. Isto število delavcev izvrši danes mnogo več dela kot prej. Kam pa naj gredo tisti delavci, katere je nadomestil stroj? Moderni kapitalizem pravi, da naj gredo na ceste in naj dobivajo nekoliko podpore, ki jim je bila prej utrjana od njihovega zaslužka.

Mnogi gospodarski strokovnjaki pravijo, da je današnje brezposelnosti kriv predvsem stroj, ki je nadomestil delavca. Stroji pa se in se še bodo izpopolnjevali in pravijo, da se bo enkrat delalo vse le s strojem. Če imajo pa radi strojev postati milijoni delavstva brezposelni, ali bi ne bilo bolje, da stroje uničimo? Mnogi pravijo, in ti bodo imeli prav, da zlo ne tiči v stroju, temveč v dejstvu, da koristi iznajdba le nje lastniku in ne skupnosti. Zato pa trde mnogi, da je rešitev vprašanja le v podružabljenju vseh proizvodnih sredstev.

Razmotrivanje o tem bi nas vodilo predaleč, res je le, da je tudi moderni stroj precej kriv gospodarske krize, predvsem brezposelnosti.

Rešitev krize.

Vinska kriza pri nas bo najbrže rešena letos, ko smo pridelali mnogo manj vina kot druga leta. Naj sledi še par podobnih letin ali naj bo drugo

leto še slabša letina pa vinogradnik ne bo imel skrbi, kam bo oddal svoje vino. Naj izpade drugo leto pšenična žetev posebno slabo vsaj v Ameriki in pšenične krize ne bo več.

Taka rešitev krize je mogoča, kjer zavisi kriza od preobilice blaga, ni pa mogoča drugod. Kdo bo prisilil Indijce, da bodo kupovali evropsko oblačilno blago, da bodo potem delale

tvornice obleke? Kdo bo dal zopet Kitajcem toliko sredstev, da bodo lahko kupovali evropske industrijske izdelke in bo izginila brezposelnost?

Svetovna gospodarska kriza ima različne vzroke, ki se lahko le deloma odstranijo. Delna odstranitev vzrokov pa ne pomeni rešitve, zato je nujno, da bo kriza vladala še nekaj let.

Okno v svet.

Na Finskem.

Visoko gori na severu Evrope leži med Rusijo in Skandinavskim polotokom Finska. Ker je sovjetska Rusija blizu, se je vpliv boljševikov čutil tudi na Finskem. Komunisti so se čutili močne in so nastopali precej krepko. Dvignili pa so se kmetje, ki so začeli močno gibanje proti komunistom. Imeli so uspeh, kajti pri zadnjih volitvah v finski državni zbor, ki so se vršile 5. oktobra, so komunisti izgubili vse poslanske sedeže, katere so imeli v prejšnjem parlamentu. V novoizvoljenem drž. zboru so brez vsakega zastopstva. Meščanske stranke so dobile 134 poslancev, socialni demokrati pa 66. Meščanske stranke imajo torej dvetretjinsko večino.

Nova romunska vlada.

Dejstvo, da je romunski ministrski predsednik Maniu odstopil, je marsikoga zelo presenetilo. Saj ni bilo volitev, ki bi razmerje med strankami spremenile, in Maniu je še vedno užival zaupanje svoje stranke. Jasno je, da je povratek kralja Karla ustvaril razmere, ki so Maniuju zagrenile nadaljnje vladanje, čeprav je sam, kot je pozneje izjavil, pospeševal povratek izgnanega prestolonaslednika. Kralj Karol je stal pred izbero: ali naj razpiše nove volitve ali pa pokliče na vladno kakega pristaša Maniujeve kmetijske stranke, ker so vse druge sedanje romunske stranke za vladno zdaleka prešibke. Kralj se je odločil za poslednje, kajti volitve bi pri sedanjem, nekoliko težavnem notranjem položaju v Romuniji prinesle premoč skrajnim strankam. Nalogo za sestavo no-

ve vlade je dobil Mironescu, dosednji zunanji minister, ki jo je tudi izvršil. Vsi novi ministri pripadajo kmetijski stranki. Skoraj vsi so bili že v prejšnji vladi. Politična smer se torej ne bo izpremenila.

Zarota na Španskem.

Francoski listi poročajo, da je madridska policija odkrila veliko revolucionarno zaroto, ki bi v soboto 11. oktobra zvečer morala začeti delovati v glavnem mestu Madridu ter v vseh drugih važnejših španskih mestih. V zaroto so bili zapleteni predvsem republikanci. Vlada je dala zapreti več politikov, časnikarjev in tudi letalskega častnika Franca, ki si je s svojimi poleti po svetu pridobil mednarodno sloves. — Vobče je na Španskem zadnje čase precej napeto in nemirno. Stavke, demonstracije in nemiri niso prav nič redki pojavi.

Za balkansko zvezo.

Že zadnjič smo poročali o balkanski konferenci v Atenah, ki se je vršila od 5. do 12. t. m. Predsednik zborovanja Papanastasiu je predlagal, naj bi vse balkanske države sklenile zvezo po vzgledu nekdanje nemške zveze držav pred l. 1870. (Na dunajskem kongresu l. 1815. je 28 nemških kneževin in 4 svobodna mesta sklenilo medsebojno pomoč, če bi jih kdo napadel. Zveza nemških držav je imela pod predsedstvom Avstrije zborovanja v Frankfurtu.) Obenem so se obravnavali predlogi, naj se balkanske države med sabo ne vojskujejo in naj se zunanji ministri balkanskih držav vsako leto enkrat sestanejo.

lico, na štirioglati alabastrov žrtvenik in na mizo. Na mizi je bila lončena skleda, dve vazi, dve čaši in oster nož. Horemseb je položil Kamino truplo na žrtvenik. Nato je odstopil za nekaj korakov in obstal s prekrižanimi rokami.

Taadar je strgal obleko z deklice. Vzel je nož, iztegnil roko, izgovarjal z nizkim, tresočim se, toda umerjenim glasom neke zakletve, pozivajoč Astarto in duhove.

V hipu je zasadil nož v prsi žrtve. Tedaj pa — strašen pogled — se je mlado telo streslo, njene oči so se odprle in izbuljeno gledale! Taadar je izdril nož. Kipeča kri je bruhnila ven, kakor iz vodometa. Modrijan je napolnil dve čaši, ki sta ju s Horemsehom hlastno izpraznila. Tretjo čašo je polil na popje čudovite rastline, ki se je stresla in zardela po tem krvavem dežju.

Nato je Taadar polil s krvjo pripravljeno zemljo, pokril korenike in odrezal dve razcveteli roži, ki ju je skrbno shranil v emajlirani vazi. Nato sta nesla mrtvo dekličino truplo v piramidno stavbo, kjer ga je požrl ogenj v trebuhu bronastega malika. Tako se je zaključil strašni obred krutega in praznovernega malikovanja.

Čez dva dni je prišel Horemseb obiskat svojega učitelja in mu dejal:

»Moram se pogovoriti s teboj o mnogih važnih rečeh, Taadar. Po osem mesečnem postu, s katerim sem se pripravljaj za sprejem življenskega napoja in napoja večne mladosti, mi dovoli, da se povrnem v snovno življenje.«

»Da, sin moj, tri mesece smeš zdaj uživati vse radosti, ki jih življenje nudi zdravemu človeku tvojega stanu in tvojih let. Vendar pa pomni, da se boš moral zopet podvreči desetmesečnemu postu, ako hočeš videti bodočnost. Samo duši brez strasti se odpira neznani svet.«

»Poslušal te bom, zakaj zvedeti moram, kakšno usodo mi pripravljajo nesmrtniki... Morda se zgodi, da bova midva še živa, ko umre zadnja faraonska dinastija in bo svet blizu konca. Sijajna bodočnost!«

Horemseba je domišljija zanesla v blazno zamaknjenje, pri čemer ga je Taadar še podkrepljal:

»Da, to, o čemer sanjaš, se izpolni! Večno bova živeela, a bodočnost nama odgrne svoje tajne. Zdaj pa pojdi in zabavaj se. Kot član kraljevske hiše si bil preddolgo odsoten od dvora.«

Horemseb je dalje govoril: »Tudi zato je potrebno, da grem v Tebe, ker je skoraj gotovo, da se Neftisa skriva v prestolnem mestu. Moram jo najti, ji odvzeti

Nadpastirjeva beseda.

Poklon preč. duhovščine prevzvišene-
mu nadškofu za njegov letošnji god.

Dne 9. t. m. se je zbralo v nadško-
fijskem dvorcu okoli 50 duhovnikov
iz Gorice in okolice, da bi prevzviše-
nemu izrazili svoje čestitke in voščila
k njegovemu 76. godu. Ker je bil preč.
mons. L. Sion, generalni vikar in de-
kan prvostolnega kapitlja, nenadoma
zbolel, je preč. mons. dr. Tarla, ka-
nonik školastik, v nagovoru z živahno
in izbrano besedo zagotovil prevzvi-
šenega sinovske vdanosti in pokorno-
sti vse duhovščine, omenjajoč njego-
vo neutrudno delavnost v prid naše
nadškofije in sv. Cerkve, posebno pa
njegovo skrb za pouk krščanskega
nauka in širjenje misijonskega apo-
stolata. Sicer mu pri obrambi cerkve-
nih in duhovskih pravic ne manjka
sitnosti in trpljenja, vendar ga mora
tolažiti naraščaj duhovskih poklicev,
preporod verskega življenja in razvoj
katoliške akcije med Italijani.

Prevzvišeni je ginjen odgovoril, da
se je po vojni med verniki na deželi
res zbudilo boljše versko-nravno živ-
ljenje, da pa žalibog po mestih in tr-
gih nazaduje, posebno med moškimi,
in da je zaradi žalostnih svetovnih
razmer dandanes dušno pastirstvo ze-
lo težavno. Zategadelj pa duhovniki
ne smejo rok križem držati, češ, saj
naše delo nič ali le malo pomaga. Čim
večji je vihar na morju, tem močnejše
in vztrajnejše morajo delovati mor-
narji, da rešijo ladjo.

Proti političnim nasilstvom.

Sicer dušni pastir ne more vsega
storiti in doseči, kakor bi želel, zakaj
v vsaki duhovniji je in bo vedno ne-
kaj nepopolnosti in trdovratnih
grešnikov in celo dobri duhovljani mu
zaradi kake malenkosti, nedostatka
ali opravičenega opomina zamerijo.
Pri vsi previdnosti dandanes lahko
zadeneš ob nasprotstva in obsodbe.
Tako n. pr. se duhovščini očita, da le
molči k zadnjemu političnemu zločinu
na Vipavskem, češ, da kdor molči,
stvar odobruje.

Zato je prevzvišeni pri tej avdijen-
ci zavratni umor italijanskega učitelja
na Vrhpolju z vso odločnostjo obsodil
kot ostuden, grozen zločin, ki
strašno škoduje zlojcem, nesrečni
žrtvi in njegovi družini, kakor
tudi narodu, kateremu pripadajo
skrivni hudodelci. Taki politični zlo-
čini ne koristijo prav nič goriškim
Slovencem, ampak jim neizmerno ško-

dujejo, dasi oni ničesar ne vedo ne o
vzroku zadnjega zločina ne o zločin-
cih. Vipavsko ljudstvo je pač znano
kot globoko verno, miroljubno, delav-
no. »Jaz in vsak izmed Vas« — tako
je zaključil svoj govor prevzvišeni —
»mora iz srca obsoditi tako hudodel-
stvo, ki je zoper 5. božjo zapoved, zo-
per vse človeške postave in vestno
prepričanje vseh dobromislečih.«

Kaj nam pišejo z dežele?

Iz idrijskega kotla in okolice.

V s p o m i n p a d l i m. — Zopet se
bliža praznik vseh svetih! Lepa in to-
plo priporočljiva navada dobrih Idrij-
čanov je, da poleg svojih grobov okra-
sijo tudi gomile tukaj pokopanih vo-
jakov. Mestna občina bo letos naba-
vila tudi nove lesene križe z napisi.
Človek nekako z izrednim občutjem
ogleduje na praznik vseh svetih te
grobove, v katerih bratsko počivajo
možje raznih evropskih narodnosti in
za katere njihovi dragi svojci po ve-
čini ne vedo ali do njih ne morejo. —
In ravno sedaj je prilika, da se opo-
zori naša javnost na velik pogrešek na
idrijskem pokopališču: ali bo kdaj
končno tudi naše svetovno znano me-
sto postavilo spomenik padlim soro-
jakom? Ali bomo res čakali, da nas
prehite vse gorske vasice? Idrijčani,
zlasti v to poklicani, zganite se!

N o v g r o b. — Neizprosna pljuč-
na bolezen je izkopala prerani grob
komaj 22 letnemu Cirilu Kosmaču.
Pokojni mladenič je zadnja leta služ-
boval pri vojni mornarici. N. v m. p.

B e r a č e n j e. — Enkrat smo se v
našem listu o tem že pritoževali in je
res nekaj tednov koristilo. Sedaj pa
je ta »obrt« zopet v polnem razmahu.
Ker je pa beračenje le preveč prišlo v
navado nekaterih nepotrebnih in tudi
takih, ki iščejo prilike za tatvino, po-
novno pozivljamo občino, da kaj ukre-
ne. Resnično potrebnim naj se dajo

izkaznice, rokomavhi, ki kradejo no-
ve čevlje po hišah (slučaj na Zemlji)
in taki, ki imajo po več goved v hlevu
in tisočake v hranilnici, naj se pa iz-
trebijo.

G o r e n a d I d r i j o. — Na roženven-
sko nedeljo je bila naša cerkev vsa v
cvetju in zelenju, posebno še Marijin
oltar. Družbenice Marijine so vse to
izvršile, ker so hotele svojim 10 no-
vim članicam napraviti sprejem v
družbo kolikor mogoče ljubek in po-
menljiv. Cerkvene pevke — vse hčer-
ke Marijine — so lepo prepevale slo-
vesnosti primerne pesmi. — Fantje,
ki ste se tudi udeležili te slovesnosti,
kaj pravite, ali bi ne bilo dobro tudi
za vas, da vržete od sebe strah pred
ljudmi in vstopite pod Marijin pra-
por?!

S r e d n j a K a n o m l j a. — Z letošnjim
šolskim letom je bila pri nas, in sicer
pri »Starem birtu« otvorena nova
ljudska šola.

S p. I d r i j a. — (S m r t v z o r n e g a
m o ž a. — S e m e n j. — P o r o k a.)
— V četrtek dne 9. t. m. je po dolgem
bolehanju za vedno zatislil oči v 61
letu starosti ugledni gostilničar in po-
sestnik ter več tesarski mojster g.
France Nagode. Bil je mož, kakršnih
danes ni mnogo; njegovo plemenito
osebnost so dičile one lepe lastnosti,
ki so glavni predpogoj za tako splo-
šno spoštovanje in ljubezen, kot jo
je užival blagi pokojnik širom cele
okolice. Poštenje in prijaznost v go-
stilniškem poklicu, čista nesebičnost,
iskrena in obilna dobrodelnost ter mo-

ukradeni vrček in ji zapreti usta za vselej. Tudi se mo-
ram približati žrecem in izvršiti nekatere obrede, ker po
poizvedbah zvestega Hauze-faja krožijo o meni nelepe
govorice in me memfijski žreci smatrajo za brez-
božnika. Ali ne bo Moloh užaljen, če se udeležim pred
svojim odhodom nekaterih obredov?»

»Ne boj se, sinko. Niso vnani obredi, ki tvorijo
vez med človekom in božanstvom, ampak resnična mo-
litev in krepost duše. Idi v miru.«

XVII.

Neftisini načrti.

Po precej dolgotrajnem in dolgočasnem potovanju
je Neftisa prišla v Tebe v spremstvu svojega zvestega
Anubisa. Ko je mladi žrec zagledal svakinjo, se je za-
čudil in jo vprašal, naj mu pojasni, kaj jo je bilo po-
goltnilo in odkod prihaja. Neftisa je odgovorila Romu:

»Lahko bi te nalagala in zadovoljila tvojo rado-
vednost z izmišljenimi pravljicami, pa nočem. Prosim
te, Roma, ne izprašuj me, zakaj ničesar ti ne morem po-
vedati o tem dogodku svojega življenja. Prisegam ti pa,
da stopam častno pod tvojo streho.«

»To mi zadostuje. Hvala ti za iskrenost,« je rekel z
usmevom mladi mož.

Neftisa se je silno izpremenila. Postala je mirna in
hladna, toda Horemseba je še vedno ljubila. Zato je
sklenila, da bo o vsem molčala. Tudi se je bala mogoč-
nega čarovnika. Istočasno pa se je zavedala, kakšno
vrednost nosi v ukradenem vrčku, ki je bil poln strupe-
nega ljubezenskega napoja.

V njej je dozorel gorostasen sklep. Sklenila je iti
v Buto, kjer je živel v preganstvu bodoči kralj
Tutmes III. S pomočjo čarobne tekočine ga je hotela
navezati nase. In že se je videla kot kraljica Egipta po
smrti kraljice Hatasu. Zatrete je hotela v sebi ljubezen
do Horemseba in najti nadomestilo v častihlepnih
težnjah.

Z lahkoto je pregovorila svaka, da jo je pustil v
Buto, kjer je poveljeval Antef, njen zaročenec, za kate-
rega pa ni več marala. Zato je vzela s seboj neko
znanko, Meuhto po imenu, ki jo je hotela obesiti An-
tefu. Vse to s pomočjo strupene vonjave. Odprla je dra-
goceni vrček in za poskušnjo poskropila z njegovo vse-
bino rožo, nakit in druge predmete. Vsi predmeti so se
tako nasrkali silne vonjave, da so učinkovali kakor
ostale Horemsebove zastrupljene rože. Tudi je zapazila,
da je bila vonjava podnevi slabotnejša, ponoči pa je
postala skoraj dušča.

(Dalje.)

žata, neomajna značajnost, so bile dike, od katerih se dragi pokojnik kot globokoveren krščanski mož ni nikdar oddaljil. »Moli in delaj« je bilo vedno geslo pokojnika; tega izročila se bodo držali tudi nasledniki, katerim izražamo odkritosrčno sožalje, ne pozabnemu Francetu pa bodi Bog obilen plačnik. — Semenj na roženvenski ponedeljek je bil radi slabega vremena slab; prignanih je bilo 11 goved, (predzadnjič le ena), kupčija zelo slaba. — V soboto 11. t. m. se je poročil rudar Ivan Carl s Frančiško Šifrerjevo. Obilo sreče.

Gor. Kanomlja. — Poročili so se: Erjavce Ivan z Marijo Erjavčevo in Erjavce Franc z Jožefo Erjavčevo. Bog daj sreče in zadovoljstva!

Iz Gor.

Sv. Lucija. — (Naše verno ljudstvo.) — Na roženvensko nedeljo 5. okt. popoldne smo imeli ob veliki udeležbi ljudstva prav lepo slovesnost. Dolga vrsta odličnih deklet je pristopila v Mar. družbo. Cerkev je bila okusno ozaljšana z lepim cvetjem in krasnimi venci. Bilo je več duhovnikov. Č. g. Kodermac, župnik iz Volč, je imel pomenljiv govor. Pevci pa so s spremljevanjem orgel zapeli lepo Marijino pesem; nato je bil slovesen sprejem v Mar. družbo. Po sprejemu se je razvila veličastna procesija s kipom Matere Božje, ki so ga nosili postavni fantje. Med procesijo si slišal glasno molitev rožnega venca in prelepo petje pevskega zbora. Sledil je blagoslov z zahvalno pesmijo, nakar smo se razšli z željo, da bi še večkrat imeli enake slovesnosti.

Zavratec. — (Popravek.) — Na dopis v 40. številki moramo nekaj odgovoriti. Tisto o ponočevanju ni res, le sv. jutro hodimo prav zgodaj zvonit, ko imamo nove zvonove. (Torej ne ponočujete, marveč pojutrujete? Op. ur.) Tudi ni res, da hodimo v bližnje Medvedje brdo pit in plesat, ker tam sploh gostilne ni. Res pa je, da hodijo od tam fantje k nam pit.

Zavraški fantje.

Ponikve. — (Resnici na ljubo.) — V 38. številki »Novega lista« je bil objavljen dopis, ki je povzročil opravičeno razburjenje med domačimi in sosednimi fanti. Dopisnik sam priznava, da je bil netočno obveščen. Par domačih dobrovoljčkov je res razgrajalo po vasi, a to še ni bilo tolikšne graje vredno.

Bukovo. — Pri nas imamo mrzlo podnebje, zato radi posnemamo ptice selivke. Tudi letos se napravlja osem naših ljudi na daljno pot preko morja. Argentina jim bo druga domovina. Sicer smo pa ostali stari Bukovci. Če prijazne brave kaj bolj zanimamo, naj blagovolijo pregledati prejšnje dopise.

Cerkljanski vrh. — Že dolgo se nismo oglasili v »Novem listu«, da bi povedali, kako je pri nas. Letina je bila precej slabša od lanske. S krompirjem nismo nič kaj zadovoljni, ker je droban in gnije. — Pred kratkim je umrl Jurij Očanc, star 67 let. Bil je varčen in umen gospodar. Zato je

marsikdo šel k njemu po nasvete. N. p. v m.! — V četrtek smo imeli kramarski sejem; kako je bilo, bomo že še poročali.

Čiginj. — Pred dobrim mesecem je v Ušniku umrla stara mati Marija Luznikova, stara 85 let. Bila je verna žena, ki je vse težkoče življenja krščansko prenašala. Moža je imela 20 let bolnega. N. p. v m.! — Mladi ljuče se tudi iz naših krajev radi izseljujejo. Nekateri iz potrebe, drugi pa, ker mislijo, da bo v tujini bolje. Pri nas pa je še dosti zarastlega sveta, ki bi se dal spremeniti v plodno zemljo. Če bi vlada dala malo podpore in bi mi krepko poprijeli, pa bi se dalo to doseči.

Log pod Mangartom. — Krompir smo izkopali. Pridelek je bolj pičel, a moramo biti zadovoljni, da je vsaj nekaj. — V nedeljo nam je g. dekan iz Bovca blagoslovil novo kapelico sv. Barbare, zaščitnice rudarjev. Že pred leti se je sprožila misel nanjo, a smo se zbal stroškov. Letos se je cerkveno oskrbnitvo resneje zavzelo, prispevali smo vsak po svojih močeh in šlo je. Dasi je precej draga, je vendar skoraj docela plačana. Smo pa ponosni nanjo, ker je najlepša daleč na okrog. Zidalo jo je podjetje Perini, ki zasluži vse naše priznanje. Slovesnosti blagoslovitve, ko smo nesli kip sv. Barbare v procesijo v novo kapelico, se je udeležilo tudi več ljudi iz Bovca in Rablja. Svirala je rudarska godba iz Rablja.

Iz goriške okolice.

Sempeter. — (Prošnja.) — Zadnje deževje je spremenilo naš skromni Sempeter v prave Benetke. Vse ceste so pod vodo. Tramvaj vozi samo do pokopališča. Otroci par dni niti v šolo niso mogli. Zlasti od cerkve doli proti pokopališču je cesta podobna vodni strugi. Podobno je tudi s cesto proti Vrtojbi. Občinarji prosimo zato goriškega gospoda župana Bombija, naj se zavzame za nas. — V cerkvi imamo tudi par novosti. Dobili smo nove orgle, ki so lep izdelek tvrdke »Cecilija«. V kratkem pričakujemo še novih zvonov.

Iz Vipavske doline.

Vogersko. — Predzadnjo nedeljo smo imeli lepo slovesnost roženvenske Matere božje in blagoslovitev dveh novih kipov: kipa Matere božje in sv. rožnega venca, ki ga je darovala g. Marija Gregoričeva (Smolnova), in pa kipa sv. Jožefa, ki ga je darovala neimenovana oseba. Bog jima plačaj! Škoda, da se zastran deževnega vremena ni mogla razviti procesija po vasi. — Poprava šolskega poslopja je že dovršena. Upamo, da ne bodo naši mali več zmrzovali v slabih prostorih. Vendar bi se dalo s tisto vojno odškodnino kaj boljšega narediti.

Budanje. — (Vzoren fant.) — 12. t. m. je preminul v goriški bolnišnici 17-letni Joško Ličen. Bil je vzoren fant in Marijin kongreganist. Njegovim tovarišem mu kličemo: na svidenje onkraj groba! Družini naše sožalje!

Reška pokrajina.

Lisec. — (Huda strela.) — 21. sept. se je zgodila pri nas velika nesreča. Ob prvih jutranjih urah je udarila strela v zvonik naše cerkve; ravno tedaj je cerkovnik zvonil sv. jutro. Zvonik je zrušilo, zvonovi so nepoškodovani padli na streho, cerkovnika Antona Simčiča iz Lisca št. 23. je pa strela ubila. Zadnjič je nesrečnež zvonil sebi. Pokojni Tone je bil blag mož, skrben gospodar in dober krščanski oče. Pokoj njegovi duši!

Novakračina. — (Neprevide na smrt.) — (Nov par.) — Že dolgo se nismo oglasili in smo malo zakasneli s tem dopisom. 10. avgusta je šel Anton Iskra št. 47. v Podgraje obiskat sestro, ki je tam poročena. Namen je imel se vrniti še isti dan domov. Zaman so ga doma čakali otroci. Drugi dan so ga šli iskat in našli mrtvega. Ko se je vračal iz Podgraj še precej pozno po grdi in strmi stezi domov, se mu je spodrsnilo in padel je z glavo v velik štor in se ubil. Pokoj dobremu očetu! Nagle in neprevide ne smrti reši nas, o Gospod. — Pred tremi meseci je prišel iz severne Amerike naš rojak Josip Valenčič iz Novokračine. Prišel je, da si izbere družico. 20. avgusta se je poročil z Josipino Udovičev, Jelšane 54. Kmalu se bosta oba vrnila v Ameriko. Mlademu paru obilo sreče!

S Pivke.

Sajevče. — (O neki poti in našem denarju.) — Pri nas živimo po starem. Krompirja imamo dosti, dežja pa kar čez glavo. Premišljujemo, kje bi si kupili letalo, ker naša pot je že taka, da je bolj podobna grapi, zlasti med Vrtmi in pri Ogradci. Še bolj je čudno, ker ob poti že od maja meseca ležijo kupi stolčnega kamenja, 52 jih je po številu, vendar pot ni posuta. Zakaj bi se ne dobil en delavec, da bi kamenje raztresel? Potrebno pa je tudi, da bi se izkopali jarki in napravili kanali, da bi voda ne tekla vedno po sredi pota. Sajevci smo tudi precej petični, zato se pa včasih kaj povrtimo; poplešemo prav radi, ker kam bi pa sicer pripravili denar?

Hruševje pod Nanosom. — (Vzor moža.) — Oglasamo se poredkoma. Sedaj ni časa. Bomo pa po zimi bolj gostobesedni. Krompir smo največ že izkopali. Letina je bila srednja. Vreme imamo vedno slabo, samo dež in blato. V soboto 4. t. m. je zatisnil za vedno oči starosta naše vasi gosp. Martin Brne. Star je bil 85 let. Delal je neumorno vse življenje. Z marljivostjo si je pripravil lepo, veliko kmetijo in prav čedno hišo. Oženjen je bil dvakrat. Otrok je imel vseh 19. Bil je mož zdrave korenine in odkritega značaja, zahrbtnosti ni poznal. Bil je mnogo let zapriseženi cenilec. Pripomnimo, da je bil strog vzgojitelj svojih otrok in dober kristjan. Tudi v soseskinih sejah je katero pametno povedal. Naj mu sveti večna luč!

Hrenovice. — (Letina.) — (Sadno drevje.) — Po dolgem času se

spet oglašamo. Letina je bila — hvala Bogu — še dobra, kljub temu da so bili pomladanski dnevi preveč mokri. Krompirja bomo imeli manj kot lani. Fižola po navadi, drugi pridelek je srednji. — Sadja nismo imeli nič. Pa ni samo to, da nismo imeli sadja, ampak se naše sadno drevje tudi suši. Kar ogledujemo, kaj mora biti, da se tako suši. Kaj je vzrok temu? Če se bo tako sušilo, bomo v par letih ob sadje. — Na naših zemljiščih bi lahko več in boljših pridelkov imeli, če bi več gnojili. Sedaj, ko ni več toliko denarja, ko so gozdovi skoro prazni, nam ne kaže drugega, kakor se umno lotiti kmetijstva!

Iz Brd.

Dol. Cerovo. — Zadnji dopis je bil skozi in skozi resničen, a tudi pomanjkljiv. Povedati smo pozabili, kake razvaline so tam okrog cerkve in kako koprive in robidovje bujno raste, kar ne dela preveč velike časti cerkvi sv. Leonarda. Edini kras, starodavna »lipa«, kjer so naši pradedje, dedje in očetje v poletnih opoldanskih urah v senci marsikatero pametno razdrli, je padla. Lastnik teh podrtij B. J. bi bolj pametno napravil, da bi dal te podrtije porušiti, ne pa starodavno in zgodovinsko drevo posekati.

Gor. Cerovo. — (Želja faranov. — Trgatev. — Prvigrob.) — Meseca novembra bo leto, kar smo imeli sv. misijon, zato se že sedaj obračamo do g. dušnega pastirja, da bi nam leto pripravil ponovitev ali vsaj tridnevno. Farani mu bomo hvaležni. — Pri nas so eni začeli s trgatvijo, drugi se pa pripravljajo. Pa ni slišati veselega prepevanja in tistega veselega razpoloženja, kakor lanske leto. Kakšen pridelek bomo imeli, bomo že »pobidli«. — L. 1930. je prvi umrl 24-letni Jakin Miroslav; pobrala ga je jetika. Bolezen je menda prinesel od vojakov, potem je šel v Ameriko iskat zaslužka; pa se je po par mesecih spet moral vrniti domov. Na dejajoč se, da še okreva, se je podal v goriško bolnišnico, kjer je 30. m. m. preminul. N. p. v m.!

Iz tržaške okolice.

Sv. Križ pri Trstu. — (Dobra trgatev. — Naše zadeve.) — Trgatev smo končali. Prav zadovoljni smo z njo. Smo pridelali več vina kot lani in še nekaj ga je ostalo od lanske letine, tako da smo res v skrbah, kaj da bo z njim. Nekdaj smo skoraj vse belo poprodali že takoj po trgatvi. Mnogo ga je šlo na Notranjsko in Dolenjsko. Svetujemo že sedaj nekaterim našim gostilničarjem, da ne bodo dali povoda nepotrebnim napadom v listu.

Konsumno društvo, o katerem smo že poročali, da je bilo razpuščeno, je po nalogu prefektore prenehalo z obratom 30. septembra. Kaj bo komisar ukrenil s stavbo, ki je skoro dvakrat toliko vredna kot znašajo dolgi, nam ni znano. Dobro bi bilo, da bi pri likvidaciji vpošteval želje in nasvete članov.

Zima se približuje; dosti naših de-

lavcev kamnosekov je brez dela. Mnogo se jih pripravlja v tujino.

Denar za zemljišča, ki so nam bila odvzeta pred sedmimi leti za novo obrežno cesto Trst-Sesljan, ki bo skoro izročena prometu, še vedno čaka mo. Ali pride kmalu?

S Krusa.

Škrbina. — (Trud za vince.) — V petek zvečer je umrla skrbna gospodinja Frančiška Cotičeva, ki je vzgojila 8 otrok. Pokoj njeni duši! — Grozdje smo spravljali večinoma v dežju. Posebno oni, ki imajo vinograde v Vipavski dolini, so dosti trpeli zaradi slabega vremena. Kdor je videl toliko trud, se mora čuditi, da je mogoče vino tako poceni prodajati.

Kobjeglava. — (Naš praznik. — Zahvala.) — Akoravno je bilo vreme slabo in je vedno nekaj rosilo, vendar je bil nedeljski popoldan res naš praznik. Ob 3. uri je šla procesija s krasnim novim kipom Brezmadežne v cerkev, kjer je preč. g. dekan iz Komna ob asistenci preč. gg. in Gabrovice in Pliskovice in domačega g. kurata blagoslovil kip in potem v lepem govoru popisal proglasitev verske resnice o Marijinem brezmadežnem spočetju ter prikazovanje lurske Matere božje. Potem se je razvila mogočna procesija, katere se je vdeležilo mnogo tujega občinstva. Za Marijino družbo je šla duhovščina, za duhovniki so mladeniči iz Marijine družbe nosili na okusno s cvetlicami okrašenih nosilnih krasni kip, ob straneh pa je nosilo 6 deklet iz Mar. družbe lepe šopke podarjenih belih nageljev. Pri 3 slavlolihih so bile tudi lepe deklamacije, in se je zapela Mar. pesem. Mogočen utis je napravil odgovor pri petih litanijah med procesijo. Posebno ne smemo pozabiti lepih prizorov pri slavlolihih. Na treh slavlolihih so bili angelčki, ki so vsi zamaknjeni častili Marijo in jo obsipali s cvetjem. Na tretjem slavlolihi je bil angelček kar s trobento, ki se je zibal v zračni višini in s trobentanjem slavil Brezmadežno. Da se vsa slovesnost še bolj povzdigne, so pritekle tudi Mar. hčerke iz Komna s svojo krasno zastavo. — Prisrčna hvala vsem, ki so sodelovali! Posebne pohvale pa so vredna dekleta iz Marijine družbe in druge, ki služijo v Trstu, ki so poslale prvi in velik dar za nov kip in par stotin belih nageljev in vrtnic za dan slovesnosti. Marija, ki vam kraljuje sedaj v lepem stranskem oltarju, naj vam vsem poplača ne majhen trud, ki ste ga imeli Njej v čast!

Vrhovlje. — (Nesreča.) — Zadnji četrtek je Ivan Križmanov peljal v Trst nagrobne spomenike. V Žavljah je trčil v voz neki avto. Voznik je hotel oje brž zaokreniti, a to ga je tako nesrečno udarilo v trebuh, da je obležal nezavesten. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je čez par ur izdihnil. Bil je najlepši fant v vasi, jako priljubljen in vodja godbe. N. p. v m.!

Komen. — (»Muh« je umrl.) — Pred kratkim je umrl v videmski bolnišnici 71-letni Friderik Švara, po poklicu kovač. Rajnik je bil neoženjen

in vedno vesel. Z mogočnim basom je dokaj let obvladoval našo cerkev. Bog bodi plačnik rajnemu »muhu«! — Letino smo že spravili. Terana bo, moke za polento tudi, hvala Bogu!

Štjak. — (Versko življenje. — Šola.) — Tudi mi se moremo enkrat oglasiti in povedati, da smo v nedeljo na lep način blagoslovili zelo krasen kip roženvenske Matere božje. Obenem pa je bilo sprejetih precejšnje število deklet v »Marijino družbo«. Vsa čast g. kuratu, ki se za cerkev in cerkveno življenje zelo zanima. — Letina nam je precej po volji, posebno vina bomo imeli dosti. Zato vabimo pridne trgovce, da bo vino imelo tudi pravo ceno. — Letos smo dobili zelo zaželjenega učitelja g. Ludvika Gabersčeka s Tolminskega, toda šola bi morala biti po večana in polepšana, kajti veliko preglavico bosta imela on in učiteljica s 100 otroci.

Šmarje pri Sežani. — Da bi se ne zameril gostoljubnim Šmarcem, sem jih tudi letos obiskal na »bendimo«. Pej, ta bot sem slabo zadel. Ker je bilo slabo vreme in ker niso imeli potrebe »bendemačev«, so me kmalu odslovili. Naposled sem dobil zavetišče na Lukcovem ognjišču. Čeprav je imel gospodar že enega gosta, namreč starikovo ženišče z ogromnim cekarjem na »jempregi«, me vendar ni podil od hiše. Z njo sva si bila kmalu dobra. Na dolgo in široko mi je razlagala najnovejše novice iz sežanskega »Gradišča«. Najbolj me je zanimala vest, da sta dve punčari točili kroko dilove solze, ker so jih »šoceljnik« pustili; dalje mi je pravila babnica, da bo šla neka frajla, ki nosi bele rokavice, v Pariz! Po kratkem oddihu mi je pripovedovala, da se je našel v »Gradišču« ob cesti neki »kampelec«, ki je znašel nov aeroplan, s katerim se bomo lahko vozili na luno! Če je to res, bi svetoval sežanskim posestnikom, da zavarujejo svoje dimnike proti poškodbam! Slišal sem še več takih stvari, pa si nisem vseh zapomnil. — Ker sem bil že v bendimi, moram povedati tudi o letošnjem vinskem pridelku. Grozdje na splošno ni bilo slabo, vendar mu je dosti škodovalo zadnje deževje. Nekateri Šmarci so uganili, ker so prej pobrali, čeprav jim je nekdo žugal z globo; možakar menda ne ve, da gospodar na svojem trze, kadar hoče. Morda se je pa držal onih srednjeveških predpisov, s katerimi so razni grofovski valpeti določevali pričetek trgatve. Lahko se pa trdi, da bodo imeli letos Šmarci dobro kapljico. Vinski bratci ne bodo letos na osmicah pili navadnega »žvižgovca«, ampak izvrstni šmarski teran, ki se lahko kosa z vsakim kraškim!

Objave.

Dodatek k dopisu.

9. t. m. je bil objavljen dopis iz Trnovskega Bistrice, ki se med drugim tiče tudi č. g. káplana Jožefa Tabatzkyja. Prizadeti nam pa sam piše, da »se je že privadil okraju, razmeram in običajem. Radi tega nima niti najmanjšega premisleka zapustiti tukajšnjo faro«.

Književni pomenki.

Makso Šnuderl: Človek iz samote.

Novela. 1929. Tiskovna založba, Maribor. Str. 177.

Šnuderl je izrazit novelist. »Človek iz samote« je zbirka devetih novel, ne povesti ali črtic. Predmeti so namreč nenavadni: bolešno domišljav človek, nezakonski otrok z lastnosti mi Petra Klepca, hotnica, tat Jurij Požgan itd. Beseda mu teče gladko; včasih se mu pripovedovanje izprevrže v hudo obsodbo človeške družbe. Najbolj ugajata »Storija o Juriju Požganu« in »Nož«. Ima namreč Šnuderl dar pripovedovanja in prepričevanja. »Človek iz samote« je njegova prva knjiga.

Pisma izseljencev.

Berisso, Argentina, 18. sept. 1930.

Berisso je majhno delavsko mesto ob reki La Plata, oddaljeno 80 km od Buenos Airesa. Tu se preživljamo z delom, ki ga dajejo dve veliki ledarni, čistilnica petroleja, državna ladjedelnica in pa naši lepo in prijazno pristanišče. Živimo mirno in skromno. Zadovoljiti se moramo tudi mi z malim. Brezposelnost se drži tako tega kraja.

Berisso šteje 25.000 prebivalcev; veliko je kot Gorica. Meščani pa pripadajo najmanj 15 narodnostim. Dva človeka na ulici ne govorita enako. Slovencev nas je tu kakih 200. V prejšnjih letih nas je bilo še več, radi pomanjkanja dela se jih je pa dosti izselilo bolj v notranjost republike. Naša mala skupina živi prav bratsko. — Meseca maja t. l. smo imeli pod vodstvom č. o. frančiškana Leandra Ruskovića sv. misijon. Skozi osem dni ga je redno obiskovalo 250 Slovencev in Hrvatov. Razveseljivo je bilo ob sklepu misijona nepričakovano veliko število fantov in deklet pri sv. obhajilu.

Prisrčna hvala č. o. Ruskoviću za požrtvovalnost in pa vsem pevcem, ki so pripomogli do tako lepega in ubranega petja. Tako smo torej pokazali mestu Berisso, kako znamo izpričati svojo vero. Od naših Podgorcev iz Buenos Airesa imam naročeno izročiti vsem prav prisrčne pozdrave. K tem pridružim še vse naše iz Berissa, naj vsa naša domačija sprejme od nas iskren pozdrav.

Gomišček Benedikt, organist.

Gospodarstvo.

Trg kmečkih pridelkov.

Trst, 14. oktobra 1930.

Sadje: grozdje 100—200, fige 120, kostanj 80—150, jabolka 200, hruške 240, breskve 6.

Zelenjad: radič 100—300, cikorija 100, zelje 60, kislo 120, vrzote 80—90, solata 150, endivija 100, solatica 200, kavoli 160, fižol v stročju 100—120, repa 30—40, špinača 160—260, blitva 60—100, pesa 60—80, paradižniki 80 do 90, paprika 120.

Krompir 40 do 50.

Gorica, 15. oktobra 1930.

Sadje: grozdje belo 120 do 140, črno (izabela, amerikansko, katanija) 80 do 110, jabolka 130—160—220 (kot so lepe), smokve 60 do 80, kostanj maron 105 do 110, drobnjak 60 do 80,

Zelenjad: vrzote 60 do 80, kapusne glave 40 do 45, repa 30, solata endivija 60 do 70, paradižniki 120 do 140, pa prika 80 do 110, zelena 80, peteršilj 60, brokoli 100, spinača 120 do 140, rdeča pesa 40 do 60.

Krompir 30 do 35, jajca 60, maslo 11.50 do 12.

Opomba: V inozemstvo gre nekoliko rebule, drugače pa le kostanj-maron. Večina blaga gre v Trst.

PAZI, KO SEJEŠ PŠENICO.

1. Zemljo globoko preorji! Suša ti bo prav redko povzročila občutno škodo, če bo zemljišče globoko preorano.

2. Gnoji pšenici predvsem z umetnimi gnojili in ne s hlevskim gnojem. Hlevski gnoj vsebuje zelo malo fosforove kisline, pšenica pa je rabi mnogo. Nasprotno pa vsebuje hlevski gnoj mnogo plevelnih semen in trosov glivičnih bolezni, česar pa moraš pšenico obvarovati, če hočeš imeti dober pridelek.

3. Na vsakih 100 m² zemljišča, kamor misliš sejati, raztrosi po oranju a pred brananjem ali poravnavanjem po 6 do 8 kg superfosfata, 2 kg kalijeve soli in po 1½ do 2 kg žveplenokislega amonijaka ali apnenega cijanida (calciocianamide) ali amonijskega žveplenokislega nitrata (solfo-nitrato ammonico). Če seješ pšenico po deteljišču, lahko zmanjšaš količino dušičnega gnojila, kalijevo gnojilo pa moraš nujno raztrositi, če hočeš med pšenico sejati deteljo ali če imaš rdečo ali peskasto zemljo.

4. Sej predvsem zgodnje vrste pšenice, kot so Villa Glory, Mentana, Ardito, Damiano Chiesa. Zgodnjim pšenicam suša navadno ne škodi, ker jih požanjemo že v juniju, ko se navadno suša komaj začne. Po zgodnji pšenici lahko seješ tudi činkvantin, ki še pravočasno dozori, kar moreš ugotoviti posebno letos. Kdor je sejal činkvantin po zgodnji pšenici, ima sedaj že skoraj dozorelega; činkvantin po poznih vrstah pa je še zelen in ni izključeno, da ga ne bo slana vzela.

5. Seme moraš pred setvijo prebrati s prebiralnim strojem (trijer, svecciatario), ki očisti seme vsakega plevelnega semena in razdeli istočasno seme v popolnoma razvito in manj vredno; močna rastlina se razvije le iz prvovrstnega, zato je treba sejati le izbrano, popolnoma razvito in debelo seme.

6. Seme je treba potem razkužiti trosov sneti, kot smo že pisali v »Novem listu«. Lahko ga razkužiš tudi na ta način, da na vsakih 100 kg pšeničnega semena primešaš po 30 dkg prahu Caffaro in vse dobro premešaš.

7. Sejati je treba o pravem času, če le mogoče čim prej. Pri nas je najugodnejši čas za sejanje od polovice oktobra do začetka novembra. Poznejša setev izpade navadno zelo slabo. Če le mogoče, sej s sejalnim strojem, ki položi v zemljo semena v pravilni in enakomerni razdalji, kar je za uspeh zelo važno.

8. Spomladi je mlado pšenico treba

opleti, na vsak način pa je treba uničiti škodljivi plevel.

9. Navrhno dušično gnojenje pšenici zelo koristi. V ta namen raztrosimo po 100 m² pšeničnega polja po 1 do 2 kg apnenega dušika ali čilskega solitra, in sicer v več obrokih. Prvi obrok, to je ¼ do ½ kg gnojila raztrosimo po pšenici, čim je izšla, enak obrok raztrosimo koncem zime, potem pa še dva obroka tekom aprila.

10. Žeti moramo pšenico prej kot je cela rastlina suha, omlatiti jo pa moramo bolj pozno, ko se je požeto žito že nekoliko umedilo v kopicah.

Drži se zgornjih navodil in zadovoljen boš z uspehom in doma boš imel dovolj domačega, tečnega in zdravega kruha.

Vino iz gnilega grozdja.

Gnilega grozdja je letos vse polno, posebno mnogo ga pa imajo tisti, ki še niso potrgali. Takih je še mnogo.

Grozdna gniloba je vinu zelo škodljiva in vino iz nagnitega grozdja je podvrženo vsem mogočim boleznim, od katerih je rjavenje vina še najbolj nedolžno. Vendar pa se tudi iz gnilega grozdja lahko napravi dobro in zdravo vino, ravnati pa je treba takole:

1. Ob trgatvi je treba odstraniti kolikor mogoče mnogo gnilobe. Gnilo in nagnito grozdje moramo ločiti od zdravega.

2. Gnilo in nagnito grozdje moramo takoj zmastiti in tudi takoj iztisniti, tako da ni dolgo v stiku z lastnimi tropinami.

3. Moštu iz takega grozdja moramo dodati nekoliko zdravega kipečega mošta, tako da prevre z dobrimi glivicami in ne s tistimi, ki so se nahajale na gnilih jagodah. Kdor kuha vino na tropinah, naj kuha mošt od gnilega grozdja na tropinah od zdravega.

4. Zelo priporočljivo je žveplanje mošta s fosfosolifitom in istočasni pridodatek čistih vrelnic glivic, ker le te lahko prenesejo v moštu mnogo žveplene kisline, ki teh glivic ne ovira pri razkrajanju grozdnega sladkorja v alkohol in ogljikovo kislino.

5. Novo vino nalijemo v zažveplan sod a ga moramo čimprej pretočiti, da se odstrani iz vina drože, ki je sestavljeno iz mrtvih vrelnih glivic, ostankov jagodne lupine in različnih drugih tujih snovi. S prvim pretakanjem se ne sme čakati do sv. Martina ali do božiča, temveč je najboljšje, da pretaž kamo zelo kmalu.

Sploh bo treba letos pretočiti prvič prej kot druga leta, ker je letos zelo malo vin, ki bi bila napravljena le iz prav zdravega grozdja. Čim je burno vrenje končano, pretočite in ločite vino od drožja.

6. Letos spada v vse vino metabisulfit, in sicer vsaj po 10 gramov na hl.

Ali si že pilepil lepilne pasove?

Ne odlašaj s tem delom, ker ti bo drugače sadno drevo v najbujnejšem pomladanskem zelenju objedel pedic in ne boš imel nobenega sadja. Si videl, kako je bilo letos? Torej požuri se!

Kaj se sliši po svetu.

Zapori delujejo.

Po poročilih listov je bilo v zadnjih 12 mesecih v stolnem mestu Washingtonu v Združenih državah radi zločinov ali drugih prestopkov zaprtih nič manj ko 108 tisoč oseb. Ker šteje Washington nekaj nad pol milijona prebivalcev, je tedaj skoro ena četrtina vseh bila pod ključem, ker so kršili zakone.

Zvesti volivci.

Kako so se Nemci ob zadnjih volitvah zavedali volivne dolžnosti, nam pove že to, da so bili na dan volitev nameščeni volivni uradi prav povsod. Nemški zastopniki pri Društvu narodov v Ženevi so šli volit v neko obmejno švicarsko-nemško vasico. Za turiste v bavarskih Alpah — na dan volitev je bila ravno nedelja — so odprli volivni urad kar na vrhu Zugspitze 2650 metrov visoko. Tudi sejmi so bili tisto nedeljo. Zato so volivce vabili kar v kolibe sredi drugih stojnic; tu je bil volivni urad. Kljub vsem tem ugodnostim je pa še vendar lepo število volivcev ostalo doma. Zato bo prihodnjič najbolje, če bodo kar s pušico hodili po hišah pobirat volivne glasove.

Ura.

Ura je majhna žival brez krvi in živi stalno v svojem oklepu. V starih časih je bil ta oklep zelo velik in okrogel, danes pa je ploščnat kot pri školjkah. Ura je domača žival in spada med zajedavce; saj živi na moškem ali ženski in navadno na zapestju. Da nam ne uide, zvežemo to žival z verigo. Če pa je žival ušla, jo običajno zopet najdemo na »montu« v zastavljalnici. Ta žival ima obilno zobovje. Je pa samo čas po dnevu in po noči, brez prestanka. Pije le poredkoma kako kapljico olja pri urarju. Ura je tudi zelo nežna živalica; ne prenese ne morske ne solnčne kopeli. Za vsako bolezen jo je treba nesti k urarju, ki jo ozdravi ali pa tudi ne.

»Nekoč v starih časih...«

je bilo vince prav poceni in si ga pol zastonj pil. Letos je pa povsod slaba z vinsko letino. Le v nemški pokrajini Palatinatu ob Renu je letos vina kot vode. Zato je mošt v gostilnah prav pod ceno. Ne točijo ga več na liter, marveč kdor vstopi plača pri vratih eno marko (kake 4 lire) in ga pije kolikor hoče in kolikor ga more nesti. Tam je kot v Indiji Koromandiji.

Žaba v premogu.

Premog je nastal iz velikanskih gozdov, ki so rastle na svetu še predno je ustvaril Bog Adama. Gozdovi so prišli pod zemljo — deloma radi požarov, deloma radi povodnji, itd. — in les se je v tisočletjih spremenil v premog. Med premogom se dobijo večkrat ostanki različnih živali, ptiči, ribe, žuželke, itd. Iz teh najditvev lahko sklepamo, da so bile te živali na svetu že mnogo let pred Adamom. Sedaj so našli v Porenju v Nemčiji med premogom tudi eno žabo, ki pa je posta-

la tanko tanka, da se na kosu premoga spozna komaj nje odtis, ki pa je zelo jasen. Celo telo žabe je dalo komaj tako debelo plast premoga, kot je debel navaden časnikarski papir.

Vroča kri.

Na francoskem otoku Korziki, ki leži severno od Sardinije, je še danes v navadi, da se poravnajo spori z noži in revolverji. Tudi ženske se tega ne boje. Blizu mesta Bastia se je mlad Korzičan zaljubil v lepo devojkico. Čez nekaj časa ga je pa neka druga lepota omrežila. Zavrnjeno dekle je bilo do srca razjarjeno in je povabilo prejšnjega ljubimca na dvoboje. Cela Korzika se bi fantu rogala, če bi izžigvanja ne sprejel. In tako sta se fant in dekle dvobojevala poleg vasi s samokresi. Dekle je fanta smrtno pogodilo, sama pa je bila tudi ranjena in je kmalu potem izdihnila.

Za 10 mark.

Pred dnevi sta stala pred porotniki v mestu Essen na Vestfalskem dva mlada rudarja Haarmann in Waupel. Obtožena sta bila, da sta pred približno dvema mesecema napadla in s sekiro razmesarila nekega sodelavca, pri katerem sta videla 10 mark (okoli 45 lir). Zločin je bil tako nečloveško izvršen, da sta bila morilca po krivdo reku porotnikov obsojena na smrt.

Manj gosposki.

Kdor je prišel v prelepo Florencia in stopil pred kolodvor, se je najprej začudil, da sede na kozlih kočij sami gospodje v visokih cilindrih. Take ima gospoda za procesije in slovesne prilike. No, v Florenci so jih pa do tega meseca nosili mestni kočijaži kot svojo uniformo. Zdaj jim je pa mestni svet ukazal nositi čepice.

Mišja vojna.

V okolici mesta Debrecin na Ogrskem se je onih dni pojavila silna množica poljskih miši. V neki noči je napadlo par stotisoč miši šotor, v katerem prebivajo delavci, zaposleni pri

gradbi električne napeljave. Miši se niso spravile samo na zalogo živil, temveč so začele glodati in trgati tudi odeje in čevlje. Delavcem ni preostajalo nič drugega, kakor da so šli s koli nad brezštevilno požrešno golazen. Zjutraj je bojno polje pokrivalo na tisoče ubitih miši in so jih nabrali več kvintalov.

Zaradi paprike.

V Messini se je zadnji torek pripetila huda družinska žaloigra. Oče Bartolo Golino ima že precej odrasle sinove. S temi ni bil kaj preveč v prijaznih stikih. Bile so pač vmes tudi gospodarske stiske. Ko sta brata Salvatore in Karmelo kupila nekaj strokov paprike, da bi jo prodajala, jima je zmanjkalo par strokov. Brž sta šla nad očeta, češ da jima jih je on zmanjnil. Nastalo je kreganje in tudi pretep, kjer so se bliskali noži. Konec prepiru so naredili šele orožniki.

Človekov sovražnik.

Splošno smatramo psa in mačko za človekova največja prijatelja v živalskem svetu. V resnici pa sta oba stalna nevarnost za naše zdravje. V kozuhu psa in mačke živi namreč nič manj kot 475 bacilov, nosilcev raznih boleznih. Tako vsaj dokazujejo zdravstveniki pri ameriškem poljedeljskem ministrstvu.

Največji zaklad starega veka.

Izkopavanja starin so prinesla na svetlo že mnoge zaklade, največje dosedaj znane zaklade pa je skrivala grobnica egiptovskega kralja faraona Tutenhamera. Grobnico so odkrili pred osmimi leti. V grobnici so našli zlate kipe, slike iz slonove kosti in biserov, različne zlate in z biseri okrašene omare in skrinjice, luči in posode, zlat voz z zlato konjsko opremo, kraljeve sandale, posteljo, stolice, in tisoče drugih dragocenih predmetov, ki kažejo kako razkošno so živeli egiptovski kralji pred 3500 leti. Celotna grobnica do danes še ni preiskana. Vsi dosedaj najdeni predmeti so cenjeni že na desetine milijonov. Večina se jih nahaja v egiptovskem muzeju v Kairi.

ZA OBUVALO RABITE SAMO ČISTILO

LODIS,

== KI USNJE OHRANI, OMEČI
== IN OSVETLI. ==

Izdelek tvrdke „SIDOL COMPANY“ - Trst, via della Fonderia 3.

Kalijeva sol iz Mrtvega morja.

Kalijeva sol je važno umetno gnojilo. Do svet. vojne so bili Nemci skoraj izključni gospodarji tega važnega gnojila. Radi izida vojne so morali Nemci deliti to bogastvo s Francozi. Po vojni so začeli pridobivati mnogo kalijeve soli na Španskem. Zdi se pa, da je bodo mnogo pridobivali tudi v Italiji iz tvarin (lave), ki so jih izbruhali ali še vedno bruhajo ognjeniki. V zadnjem času se pojavlja na trgu tudi kalijeva sol iz Rusije, in če se uresniči ruska pjetiletka (gospodarski načrt za razdobje 5 let od 1. septembra 1927. do konca 1932.), bodo za par let Rusi razpolagali z velikimi količinami kalijeve soli.

Gotovo je čitateljem znano, da ima iz sv. pisma znano Mrtvo morje tako gosto vodo, da se človek v tem morju ne more potopiti. Gostota vode zavisi predvsem od obilice raznih raztopljenih soli, kot je kuhinjska ali jedilna sol, potem kalijeva sol, itd. Za kuhinjsko sol so pokazali dosedanja gospodarji Mrtvega morja (Angleži) prav malo zanimanja, tem več pa za važno kalijevo sol in pred kratkim je začelo neko angleško podjetje pridobivati to važno umetno gnojilo. Pri izlivu Jordana v Mrtvo morje je sedaj zaposlenih nad 400 delavcev. Kalijevo sol prevažajo s tovornimi avtomobili v Jeruzalem in od tam z železnico do morja. Računajo, da bodo dobili letno iz Mrtvega morja po pol milijona kvintalov kalijevega klorida.

Vinarske zadruge v Istri.

V Istri je danes osem vinarskih zadrug, in sicer v Poreču (najnovejša), v Kopru, Motovunu, Bujah, Brtonigli, Umagu, Novemgradu in Vrsaru. Vse imenovane vinarske zadruge so združene v Zvezo vinarskih zadrug s sedežem v Pulji.

Imaš li bolne kokoši?

Loči bolne od zdravih, bolne zakolji in razkuži kurnik z apnenim mlekom, kateremu dodaš na vsakih 5 litrov tekočine desetino litra kreolina. S to mešanico namaži kurnik in poškropi tudi pod. Zdravim kokošim napravi krmo iz pol kg koruzne moke, kateri dodaš zmečkano glavico česnika in žlico zdrobljenega lesnega oglja. K vsemu primešaj še mleka, najboljše kislega.

Nepovrele tropine.

Sladke tropine, ki jih dobimo pri popravljanju vina po »novem načinu« takoj iz stiskalnice, torej brez kuhanja vina na tropinah, niso pripravne v takem stanju za žganjekuho, ker vsebujejo zelo malo alkohola. Če bi take tropine žgali, se nam delo ne bi izplačalo. Zato moramo sladke tropine najprej pustiti prevreti. Spravimo jih v bednje ali sode, jih dobro pritismo, nekoliko premočimo z vodo in ko je posoda polna, jo pokrijemo (tudi zamažemo z ilovico), da nima zrak dostopa do tropin. Kipenje tropin je počasno, a dobro. Iz 100 kg takih tropin dobimo 4 litre čistega alkohola ali 8 litrov 50% žganja.

Otvorili so se

„MAGAZZINI DEL POPOLO“

GORICA,

VIA GARIBALDI 6.

PRODAJAMO

velike enotne množine blaga po predvojnih cenah:

Madapolam	po L	1.50
Platno »Madonna« iz zvite niti	po L	2.20
Platno za rjuhe, 150 cm visoko	po L	3.60
Platno za rjuhe, 150 cm visoko, težko	po L	4.20
Frštanji z dvojnimi licem	po L	2.60
Žameti z risbami	po L	4.90
Žameti težki za moške obleke	po L	6.90
Majice težke, frštanjaste	po L	7.90
Majice iz pristne volne	po L	11.50
Brisače	po L	1.—
Brisače	po L	1.25
Moške žepne rute	po L	0.40
Ženske nogavice	po L	1.50
Ženske nogavice, cvrtnate	po L	1.90
Moške nogavice, sive	po L	1.20
Otroške nogavice	po L	0.70

Velika zaloga

trliža in volne

„Scutari“ za
žimnice.

V vašo korist je, če se oskrbite
pravočasno pri trdkih

„MAGAZZINI DEL POPOLO“

➡ Gorica, via Garibaldi 6. ⬅

Izkoristite priliko !!

Nove postave.

O MEJNIKI.

Vsak lastnik ima pravico od svojega sosedu zahtevati, da se postavijo mejniki med dvema posestvom, ki mejita drugo na drugo, in sicer na skupne stroške.

Namen mejnikov je, da se lastnina ne pomeša in se preprečijo lastninski in posestni spori med sosedi.

Da sosed lahko zahteva od sosedu, da se postavijo mejniki, morata posestvi mejiti drugo na drugo.

Če teče, recimo, med mojim in tvojim zemljiščem javna voda ali če pelje javna pot, ni treba še posebnih mejnikov. Pač pa imam pravico zahtevati od tebe, da se postavijo mejniki, če teče med mojim in tvojim posestvom zasebna voda ali če pelje zasebna pot. To pravico ima zasebni lastnik tudi, če meji njegovo posestvo na javno lastnino. Recimo, da meji tvoj travnik na igrišče, ki je občinska last; v tem primeru se prav lahko zgodi, da se igralci in drugi obiskovalci igrišča polastijo tudi tvojega travnika in obratno, zato smeš od občine zahtevati, da se postavijo med tvojim travnikom in javnim igriščem mejniki. Tudi če raste med dvema posestvom živa meja ali če je postavljen zid, imajo sosede omenjeno pravico, ker se lahko zgodi, da eden izmed sosedov živo mejo izseče ali da zid posuje.

Kdo lahko zahteva, da se postavijo mejniki?

Ta pravica pritiče naravno lastniku posestva in morebitno tožbo je treba vložiti tudi le proti lastniku obmejnega posestva.

Ta pravica pa pritiče tudi užitkarju. Ako sme užitkar n. pr. tožiti sosedu, ker si hoče prilastiti del zemljišča, katerega ima on v užitku, sme še toliko prej od sosedu zahtevati, da se postavijo mejniki. Isto sme tudi lastnik obmejnega zemljišča zahtevati od užitkarja. Poudariti pa moramo, da ne obvezuje izid tožbe ali pa prijateljski dogovor o mejnikih med užitkarjem in drugim lastnikom lastnika užitarskega zemljišča, če ni sodeloval pri tožbi ali pri sporazumnem dogovoru.

Obnova mejnikov.

Vprašanje je, če sme lastnik obmejnega posestva zahtevati od lastnika drugega posestva, da se mejniki drugič postavijo, ko so bili enkrat že postavljeni? Te pravice lastnik obmejnega posestva nima, ako je dogovor o mejnikih veljaven ali ako je sodnijska razsodba pravomočna. V tem primeru sme obmejni lastnik zahtevati, da se mejniki na novo postavijo le tedaj, če so bili stari mejniki odstranjeni po višji sili ali če so se zaradi dolgega časa tako pokvarili, da jih ni mogoče več spoznati. Drugače pa pomenita pogodba in razsodba za nju postaviti in ena stranka nima pravice za-

htevati od druge, da se postavijo drugi mejniki.

Zastara.

Pravica do postavitve mejnikov ne more nikdar zastarati. Pravico do postavitve mejnikov pa je treba strogo ločiti od pravice do poprave mejnikov. Če gre za postavitev mejnikov, ni med lastniki in posestniki pravzaprav nobenega pravnega spora; meja med obmejnima posestvom je določena znana; vsa stvar gre le za to, da se postavijo obmejna zunanja znamenja. Če pa gre za to, da se mejniki postavijo, potem imamo opravka z resnim pravnim sporom med sosedi, ker v tem primeru je meja med mejnimi posestvi neznana in sporna. V prvem slučaju ni mogoče govoriti o priposestvanju in zato tudi ne o zastari, v drugem slučaju pa je priposestvanje mogoče in zato je mogoča tudi zastara.

PRAVICA DO JAVNIH VOD.

Užitkarji javnih vod (žagarji, mlinarji, obrtniki itd.) na Goriškem morajo do 11. junija 1931. napraviti prošnjo na ministrstvo javnih del, da jim prizna pravico do uživanja javne vode. Prošnjo je treba napraviti v dveh izvirkih, in sicer na vzorcih, ki jih prizadeti dobijo na občinskih uradih. Kdor ne napravi prošnje do omenjenega roka, bo moral plačati kazen od 50 do 500 lir; pa tudi drugače ima lahko sitnosti in mogoče je celo, da pride ob svojo pravico. Zato pozivljamo užitvalce javnih vod, da čimprej napravijo te prošnje. Ta poziv velja za posestnike na Goriškem in še bolj za posestnike na Tržaškem, ker v tržaški pokrajini zapade rok za vlaganje prošnje še prej ko na Goriškem. Prošnjo mora napraviti strokovnjak, inženir. Vložiti jo je treba pri pristojnem pokrajinskem tehničnem uradu (Genio Civile.)

Največja urarska delavnica v Trstu.

ALOJZIJ POVH,

TRST — Piazza Garibaldi

št. 2, I. nadstropje.

Kupuje krone in zlato.

ZDRAVNICA

dr. VILMA DOMINCO,

sprejema

od 10. - 12. in 15. - 16. ure

GORICA,

ulica Corso Vittorio Emanuele III. številka 59.

Posebnost: zdravljenje z ultravijoletnimi žarki.

Zobozdravniški ambulatorij

TRST - - Via delle Sette Fontane 6.

Izvršuje točno vsako delo z zlatom in kavčukom. Našim ljudem z dežele poseben popust za potne stroške. Govori se slovenski. — Delo zajamčeno! — Odprto od 9.—13. in od 15.—19. Ob nedeljah od 10.—12.

Civilno inženirska pisarna

dr. ing. Gabersčik Oskar,
TOLMIN,

izvršuje vsa civilno inženirska dela in vsakovrstne projekte; napravi načrte in vse potrebno za priznanje vodnih pravic ter za žične vzpenjače; meri in parcelira zemljišča; izdeluje zemljiške skice za kupnoprodajne pogodbe; razne cenitve za privilegirana posojila itd.

KROJAČNICA

naslednikov **Pelegrina Levi-ja**

TRST — Corso Vitt. Eman. 31

Bogata izbira domačega in inozemskega blaga za moške in ženske. Velikanska zaloga nepremočljivih plaščev znamke „PIRELLI“.

Najnižje cene
v Trstu so
pri tvrdki

ALL' ECONOMIA FAMILIARE

Trst - Piazza Ponterosso N. 5

Težka flanela (Lawn Tennis) po L. 2.20.
frštanj fantazija za obleke . . . od L. 1.50 naprej.
frštanj posev. tkan (križan) od L. 2.90 naprej.
frštanj poš. tk., rdeč in plav od L. 2.85 naprej.
frštanj z dv. licem, težak . . . od L. 4.50 naprej.
blago za plašče, 140 cm vis. od L. 7.50 naprej.
črtano bl. (rigadin) za srajce od L. 2.50 naprej.
cajh za hlače od L. 3.50 naprej.
blago »hudičeva koža« . . . od L. 5.50 naprej.
saten črn od L. 3.50 naprej.
tibet črn od L. 4.50 naprej.
podložene odeje (kovtri) . . . od L. 39.— naprej.
navadne odeje od L. 14.— naprej.
žamet fantazija od L. 4.90 naprej.
madapolam od L. 1.75 naprej.
platno »Madonna« od L. 2.30 naprej.
platno za rjuhe od L. 3.50 naprej.
volnene ogrinjalke od L. 16.— naprej.

Velika zaloga volnenih in bombaževinastih majic, telovnikov, pulloverjev itd., itd.

Čevljarna DONDA - Trst,

Corso Garibaldi 16

ustanovljena l. 1887.

Lastni izdelki.

Elegantni in ekonomični
moški čevlji po 56 lir.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 706: Pred dvajsetimi leti je bila med mojimi in sosedovim zemljiščem pot, katero so preložili. Staro pot je voda zasula in sedaj raste tam trava. Sosed si lasti celo pot in tudi vodo odganja v moj svet. Ker sem po mojem mnenju lastnik polovice poti, vprašam, kako pridem do svoje pravice? — **Odgovor:** Čegava je bila stara pot, predno se je zarastla in jo je voda zasula? Če je bila stara pot takrat le sosedova, je tudi danes njegova. Vi ste imeli bržkone le služnostne pravice na stari poti. Poglejte v mapo in zemljiško knjigo.

Vprašanje št. 707: Bil sem hlapec pri nekem posestniku in sem si zlomil nogo pri poljskem delu. Zdravil sem se v bolnišnici. Kdo plača bolniške stroške? Ali mi ne pritiče zavarovalnina? — **Odgovor:** Če ste se ponesrečili pri poljskem delu, imate pravico do zavarovalnice. Ali je zdravnik, ki Vas je prvi zdravil, napravil na zavarovalnico prošnjo? Če je še ni napravil, pojdite k njemu in ga naprosite, da jo takoj napravi. — Če nimate Vi sredstev za plačanje bolnice, morajo plačati starši. Če pa teh nimate ali če so revni, mora plačati občina.

Vprašanje št. 708: Mnogokrat čitam o zadevi »Bruneri-Canella«. Kaj je s to zadevo? — **Odgovor:** Bruneri je bil črkostavec v Turinu, Canella pa profesor v Veroni. Telesno sta si bila podobna. Med vojno sta se oba izgubila. Pred leti so pa pripeljali v umobolnico v Collegno nekega človeka brez dokumentov. Nekateri trde, da je ta neznanec Bruneri, drugi pa, da je Canella. Sodišče se je na podlagi dokazov izreklo, da je dotični Bruneri, kakor trde tudi mnogi drugi, med temi Brunerijev brat. Drugi prinašajo vse mogoče dokaze, da je neznanec profesor Canella. O tem je pričana tudi soproga profesorja Canelle, pri kateri neznanec sedaj že par let živi in ima z njo tudi potomstvo. Rzsodba najvišjega sodišča še ni izrečena, a se zdi, da bo kmalu.

Vprašanje št. 709: Koliko izvodov »Novega lista« se tiska in koliko se ga prodaja v Idriji? — **Odgovor:** To so uradne tajnosti.

Vprašanje št. 710: Kako se pravi mrčesu, katerega pošiljam na priloženem listu. Kako se odpravi ta mrčes, ki mi je napadel tudi oleandre, pelagonije itd? — **Odgovor:** Mrčes na listu so kaparji ali ščitaste uši. Ker se v zadnjem času kaparji zelo širijo tudi na češpljah, trtah in drugod, bomo v kratkem priobčili daljši članek, kjer bomo škodljivca opisali in povedali, kako se uničuje na sadnem drevju in cvetličnih grmih.

Vprašanje št. 711: Hočemo v Francijo in smo dali sindikatu po 31 lir. Pravijo pa, da ne zadostuje italijanski potni list in da je treba imeti vpoklic, oziroma delovno pogodbo. Kaj je na tem resnice? — **Odgovor:** Kdaj, kje in kateremu sindikatu ste dali po 31 lir? Če organizira sindikat ali izseljeniški urad izselitev v Francijo in svrho dela, potem že oni priskrbijo delovno pogodbo in vse potrebno. Zato bo najbrže zadostovalo navedenih 31 lir za delavski potni list.

Vprašanje št. 712: Zanima me, katera so največja mesta v Jugoslaviji. Nekateri pravijo, da je Beograd večji kot Zagreb. Ali je to res? — **Odgovor:** Ob priliki ljudskega štetja v l. 1921. je imel Beograd 111.000 prebivalcev, Zagreb 108.000, Subotica 101.000, Sarajevo 66.000, Ljubljana pa 53.000 prebivalcev. Danes ima Beograd okoli 220.000, Zagreb 170.000, Ljubljana 70.000. Zagreb je vedno najvažnejše gospodarsko središče Jugoslavije, a tudi v tem pogledu ga bo kmalu nadkrilil Beograd, ker je pač glavno mesto in sredi rodovitnih poljan.

Lahek motor, 175 cm³, znamke M. M. ki lahko vozi brez dovoljenja in brez tablice, za šport in velike ture, se prodaja na obroke. Porabi zelo malo bencina. — Vprašajte za cenik. — Edini zastopnik je U. Barbolini. — Delavnica je v Trstu, Viale Regina Elena, št. 27.

Odlikovani zobozdravniški ambulatorij
R. BREZIGAR

SPREJEMA

V GORICI

na Travniku št. 17/1 (Piazza Vittoria)
poleg kinematografa.

Marija Accerboni - Trst,

Via Genova 21. — in via Mazzini 41.

Najboljši madapolam	L 1-75,
Platno Madonna	80 cm „ 2-40,
Platno Lavoratore	120 cm „ 3-30,
Platno Lavoratore	150 cm „ 4-30,
Črn saten	120 cm „ 3-80,
Gladek saten	130 cm „ 5-90,
Črn thibet	120 cm „ 2-95,
Volna mušola	99 cm „ 8-90,

Nogavice, maje, naramnice, spodveze, robci in odeje po najnižjih cenah v Trstu.

POSNEMALNIKI

10 LETNO JAMSTVO.

CENE:

za 65 litrov na uro 410.— L.

za 120 litrov na uro 510.— L.

JUST UŠAJ,

Gorica,

Piazza della Vittoria 4.

**SO NAJBOLJŠI IN KLJUB
TEMU NAJCENEJŠI**

V TRSTU, VIA RIBORGO 25,
podružnica Piazza Piccola 1 (za magistratom).
POVA TRGOVINA ČEVLJEV
(25) „CONCORRENZA CALZATURE“ (25)
(TEKMA ČEVLJEV),

Nekaj primerov našega

PRVENSTVA V ZNIŽANJU:

moški čevlji, zelo močni, šivani iz črne telečje kože lir 39.— par,
moški čevlji, nizki, zelo močni, šivani, iz rumene telečje kože lir 49.— par,
moški čevlji, težki, z lesenimi žeblički, iz črne kravje kože lir 44.— par,
ženski čevlji, črni, zelo močni, šivani, z usnjato peto lir 32.— par,
ženski čevlji, iz rumene telečje kože in svetlega ševro, z usnjato peto lir 45.— par,
ženski čevlji v najmodernejših barvah in veliki izbiri, z usnjatimi in lesenimi petami po lir 29.—, 33.—, 35.— par.

Razven tega imamo v zalogi veliko izbero čevljev za otroke po cenah, ki pobijajo vsako konkurenco.

PRI TVRDKI
CAVALIERO,
TRST,

CORSO GARIBALDI 5,

DOBITE VELIKO IZBERO

IZGOTOVLJENIH OBLEK.

Površnikov - Trenchcoatsov, Berberrysov, Dežnih plaščev, Sukenj plavih črnih in pisanih po zelo NIZKIH CENAH.
MOŠKO BLAGO

iz domačih in inozemskih tvornic.

LASTNA KROJAČNICA

na Corsu Garibaldi 4/I

Govorimo slovenski! Cene nizke!

ZDRAVNIK
dr. G. GREGORIG

za notranje bolezni

sprejema vsak dan

od 10. - 12. in od 3. - 4. ure

V GORICI, Viale XXIV. Magg. (prej via Tre Re) šte. 9. v pritličju.

NAJTRDNEJŠE POHIŠTVO
IN ZAJAMČENO
PO NAJNIZJH CENAH

dobite v tovarni

G. BIECHER

TRST — Via dell'Istria 27.

Najbolj moderne sobe, kuhinje in jedilnice. Razpošiljamo po deželi.
Veliki popusti!

Zobni zdravnik
dr. Robert Hlavaty

v TRSTU

SE JE PRESELIL
v ulico CARDUCCI 10/II.

Ob sredah in sobotah ordinira
v POSTOJNI

Vprašanje št. 713: Pri podružnici Tržaške hranilnice (Cassa di Risparmio Triestina) so mi rekli, da se dobi agrarno posojilo največ za dobo 5 let, kar je pa meni prekratka doba, ker hočem popraviti, oziroma na novo zidati hlev. Ali bi ne dobil lahko posojilo na vračanje v obrokih v 15 letih? — **Odgovor:** Obrnite se še enkrat na isti naslov in povejte, da mislite zidati hlev. Če ne dobite ugodnega odgovora, prosite za pojasnila in posredovanje pri Kmetijskem uradu (Cattedra ambulante d' Agricoltura).

Vprašanje št. 714: Vojna uprava je med vojno napravila na mojem zemljišču zbirališče za vodo, ki je še sedaj pod nadzorstvom vodovodne uprave. Vojne odškodnine nisem dobil, češ da morajo plačati uživalci vode. Kam naj se obrnem za plačilo? — **Odgovor:** Naprosite občinskega načelnika, da Vam preskrbi odškodnino pri vodovodni upravi. Opozarjamo Vas pa že vnaprej, da je stvar zelo težavna in da ne trosite denarja za rešitev.

Vprašanje št. 715: Uprava električne napeljave mi je posekala mnogo dreves na obeh straneh napeljave. Odškodnine niso plačali. Ali smejo tako? — **Odgovor:** Podjetje, ki napeljuje elektriko, Vam mora vsekakor plačati odškodnino. Prošnjo za odškodnino morate napraviti na upravo podjetja.

Vprašanje št. 716: Preko moje parcele gre steza »bližnjica«, ki je stara in v jusu, ki pa skrajša pot komaj za kakih 20 metrov. Ali bi mogel to bližnjico postavno prepovedati, ker mi dela občutno škodo? — **Odgovor:** Če gre za javno stezo, jo po našem mnenju lahko zagradite, ker v tem slučaju ni mogoče govoriti o priposestevanju. Ako pa je kak sosed — posestnik zemljišča — po več ko 30-letni mirni posesti priposestvoval služnostno pravico do steze, mu ne smete zagraditi dohoda do steze. Da ne bo sitnosti in stroškov Vam svetujemo, da zagradite stezo le v sporazumu z občino.

Vprašanje št. 717: Ali sem dolžan plačati za 19-letnega sina, ki se uči rokodelstva, davek 26.40 lir? — **Odgovor:** Iz vprašanja ne moremo ugotoviti, za kateri davek gre. V poštvenem nore priti samski davek, ker samski davek morajo plačevati le samci od 25 do 65 leta. Bržkone gre za prispevek za sindikat poljskih delavcev. Za sedaj morate plačati 26 lir, ker niste pravočasno rekurirali proti vpisu. Čim prej pa napravite prošnjo, da se Vaš sin izbriše iz seznama poljskih delavcev, ker je bil po pomoti vpisan, in da Vam izterjevalnica davkov povrne omenjeni znesek, ker Vam je bil protipostavno predpisan. Prošnjo naslovite na tale naslov: Commissione per la decisione dei ricorsi contro l'iscrizione nei Ruoli dei lavoratori agricoli — pri prefekturi.

Vprašanje št. 718: Sin je pred 6 meseci nesel drva za domačo rabo in nesrečno padel ter si zlomil hrbtenico, tako da je sedaj ves pokvarjen. Ali bi še lahko dobil podporo od kmetijske zemljiške zavarovalnice? — **Odgovor:** Naj naprosi zdravnika, ki ga je zdravil, da mu napiše prošnjo za priznanje zavarovalnine. Vendar ni gotovo, da bi mu zavarovalnica priznala zavarovalnino, ker je dvomljivo, če se je po nesreči pri kmetijskem delu.

Vprašanje št. 719: Služil sem pri kmetovalcu za hlapca in sem si zlomil nogo. Za bolnico, razne poti, itd. sem izdal nad 1500 lir. Kako visoka odškodnina mi pritiče? — **Odgovor:** Po zakonu Vam pritiče pravica do zavarovalnine, toda prepričati se morate pri zdravniku, ki Vas je prvi zdravil, če je napravil prošnjo za priznanje zavarovalnine. Koliko boste dobili, Vam ne moremo povedati, ker ne vemo, kako velika je Vaša poškodba.

ZDRAVNIK

dr. L. SIMONITI,
bivši asistent za notranje bolezni,
sprejema vsak dan v **Gorici,**
PIAZZA VITTORIA (na Travniku) št. 6/II.
(nasproti lekarne Cristofoletti.)
od 9. - 12. in 3. - 4.

Ob sredah po četrti uri na lastnem domu v
Biljani v Brdih

TOLMIN

Zdravnik - kirurg - zobni zdravnik
dr. P. Ugo Netzbandt,
izvežban na klinikah na Dunaju in v Monakovem
(na Bavarskem)
sprejema
v Tolminu vsako soboto in nedeljo
(pri drju Bussiju),
v Gorici druge dneve v tednu (via Dante 10).

Da boste za svoj denar dobro kupili, obrnite se vedno na dobroznano

GIUSEPPE CORRETTI,

TVRDKO

nasl. G. STRUCHEL,

KI SE JE PRESELILA

v nove v via Mazzini 38, in via S. Lazzaro 8.
prostore

T R S T,

Bogata izbira VOLNENEGA BLAGA za moške in ženske, SVILENIN, ŽAMETOV, PLIŠEV, KOŽUHOVINE za našitve, MAJ, NOGAVIC, ROKAVIC, PERILA, FRŠTANJEV, ODEJ, PREGRINJAL, PREPROG, DOLGIH PREPROG ZA NA HODNIKE, NARAMNIC, OVRATNIC, ROBCEV, OGRINJALK iz volne, ČIPK, OPRSNIKOV, SPODVEZNIC, volnenih PLETOV. i. t. d. N. B. Vse blaga je zajamčeno prvovrstno in se prodaja po razprodajnih cenah,

Ne kupna cena, marveč vzdrževalni stroški in trajnost narede posnemalnik cenene ali dragega. Dolgo trajajo brez popravil samo pristni posnemalniki in pinje „DIABOLO“.

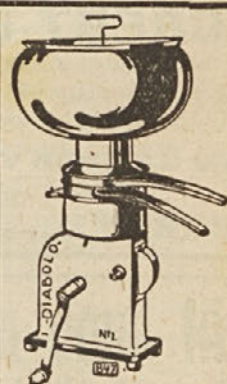
KMETJE!

Ne izbirajte, kar je poceni, marveč, kar je dobro!!!

Za pojasnila se obrnite na

Vittorio Jonson — GORICA,

Via Contavalle 4-II. (Casella 25).

Tvrdba Teod. Hribar - Gorica,

CORSO G. VERDI št. 32,

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh vrst, posebno veliko izbere črnega sukna za čast. duhovščino in platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse potrebno za njihovo popolno opremo.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

Valuta — tuji denar.

Dne 15. oktobra si dal ali dobil za:

1 dolar	19.05 lir
1 angl. funt	92.55 lir
100 dinarjev	33.80 lir
100 šilingov (avstr.)	368.75 lir
100 čeških kron	56.70 lir
100 nemških mark	454.— lir
100 švic. frankov	367.50 lir
100 franc. frankov	74.90 lir
100 belga	266.50 lir
Beneške obveznice	76.75 lir
»Consolidato«	86.60 lir

Loterijske številke

dne 11. oktobra 1930.

Bari	37	4	48	50	47
Florenca	57	23	75	21	55
Milan	57	14	21	19	28
Neapolj	77	85	38	35	6
Palermo	5	77	83	8	61
Rim	78	71	84	68	80
Turin	72	87	75	18	61
Benetke	62	15	58	81	74

Semnji v prihodnjem tednu.

Ponedeljek, 20. okt.: Vipava, Bazovica, Sv. Anton pri Kopru, Motovun.
Torek, 21. okt.: Cerklje, Koper.
Sreda, 22. okt.: Sežana.
Sobota, 25. okt.: Motovun, Kanfanar.

TOLMIN.

Preizkušeni
zobni zdravnik

ROBERT BERKA

SPREJEMA
kot doslej

vsako redeljo pri

dr. Serjunu v Tolminu,

ostale dni pa

v GORIOL, Corso Verdi 36.

„Al buon mercato“

TRST — VIA ARCATA 16 — TRST.

Veliko skladišče moških in deških oblek, na novo založeno z največjo izbero: površnikov in sukenj v vseh modernih barvah. Stajerske jope z navadnim in kožuhovinastim ovratnikom. Vedno nova izbira temnih, svetlih, pisanih flanelastih modernih hlač in posameznih črnih, plavih in pisanih jopičev. Velika zaloga delavskih oblek, hlač in jopičev. Govorimo slovenski. Cene zelo ugodne.

Dott. GIUS. COMEL,

specialist za bolezni v

ušesih, nosu in grlu,

bivši operater na univ. klinikah prof. Neumann in Hajeka na Dunaju in asistent prof. Brunettija v oddelku za nosne in ušesne bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah. Sprejema od 9.—11. predp. in od 3.—4. pop. Gorica, Via Garibaldi 11 (prej Teatro)

Odgovorni urednik: Dr. Engelbert Besednjak.
Tiskala Katoliška tiskarna v Gorici
Riva Piazzutta št. 18.

Mali oglasi.

Vsaka beseda stane 50 stot., debelo tiskana 1 lro, najmanj 5 lro. — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Če je navedeno posebno geslo, pošljite ponudbe ali odgovore v zaprtem ovitku, na katerem je navedeno geslo.

Edini pooblaščenec za nabiranje oglasov za naš list v tržaški občini, starih pokrajinah Italije in v Jugoslaviji je Pubblicità G. Cehovin, Trst, viale XX Settembre 65, tel. 83—34.

Čreva: če rabiš čreva za klobasice, salame itd., obrni se na »Industria budella«, Gorica, via del Macello šte. 46, kjer dobiš zajamčeno blago.

Vsakovrstni darovi za birmo po nizkih cenah. Kupujemo rabljeno zlato in srebro po najboljši ceni. »Moderna zlatarna«, Corso Verdi 13, Gorica, (nasproti novega zelenjadnega trga).

Neveste pozor! 2 omari, 2 postelji, 2 nočni omarici, umivalnik z ogledalom in nramorjem, vse iz trdega lesa, 2 žimnici iz 30 kg volne, 2 vzmeti, vse za lir 1890. Tapetnik, zaloga pohištva Jelerič, Torrenova di Bisterza. Naročila se sprejmejo tudi pri družnici v Postojni, zraven cerkve.

Zdravilne posebnosti. Lekarna G. Castellano, last F. Bolaffio, Trst, via Belli, vogal via dell'Istria 7, tel. 64—85.

Resno dekle, lepe zunanosti, večje strežbe pri mizi in likanja iščem. — Musa, Casella Postale 136 — Como.

Ivan Kacin, tovarna orgel, Gorica, Piazza Tommaseo 29. Najstarejša in najbolj zanesljiva trdka, kjer dobite harmonije že za 700.— lir, prvovrstne pianine za 3500.— lir, ventilatorje za orgle za 2500.— lir. — Zahtevajte cenik!

4 do 5 q suhega divjega kostanja imam na prodaj. Naslov pove uprava.

Proti zastaranemu ravmatizmu, trganju po udih, bolečinam v križu in plečah služi preizkušeno mazilo: »Menthosalyk«. Velika tuba stane 8 lir. Cibejeva lekarna v Triestu, Piazza S. Francesco (blizu nove sodnijske palače).

Kdor ima brinje na prodaj, naj se zgleda pri Valentinu Kropivniku, Ludmannsdorf, p. Feistritz in Rosenthal, Kärnten — Oesterreich.

Posestva v Sloveniji, 3 do 150 oralov, gostilne, hiše, žage, graščine prodaja Posredovalnica v Mariboru, Sodna ulica 30.

Pristni kraški teran iz lastnih vinogradov, dinamo, čebele in drugo prodam. — Černe — Tomadio 47.

Tolmin: urar in zlatar J. Gerželj priporoča svojo trgovino in delavnico. Prodaja gramofone in gramofonske plošče.

Zaradi smrti enega družabnika, prodam polovično solastništvo pri mlinu, žagi, mlatilnici. — Černe — Tomadio 47.

Kolo znamke »Ganna«, dirkaško, je bilo ukradeno 28. septembra. Je črno barvano, v zelo dobrem stanju. Gume Dunlop nove, sedlo Brooks, kljuka nosi ime Ganna. Najditelj naj odda kolo proti nagradi pri »Trattoria Penko«, Št. Peter na Krasu.

Krojaški pomočnik, vešč finega dela, išče službe v mestu ali na deželi. Naslov je pri upravi.

Pohištvo nudi širom naše dežele znana industrija pohištva Štefan Gomišček, Solkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

Radioaparate »Telefunken« ter druge vseh vrst po najboljših pogojih in cenah. Sprejemamo tudi rabljene aparate. Sežana 30.

Veliko prihrani na obleki gospa ali dekle, ki si naroči po meri pletene volnene obleke, maje, nogavice itd. pri Lojzki Plesničarjevi, Gorica, via Carducci 25/1.

Prodajam rabljene voze ozkošince, parizarje, plug, konjsko uprego, sod in sesalko za gnojnice ter različno poljedelsko orodje po najnižji ceni. F. Bajc, trgovec, Hrašče.

Iščem družabnika z večjim kapitalom za veliko, krasno trgovino v velikem industrijskem kraju Slovenije. Eventuelno oddam trgovino tudi v najem za daljšo dobo radi rahlega zdravlja. Pošljite ponudbe upravi »Novega lista« pod geslom »Velik promet«.

Radi konca sezone nudim velike popuste na dvokolesih (biciklih) znamke »Bianchi« — »Legnano« — »Wolsit« — »Dürkopp« itd. Lado Petrič — Trnovo pri Bistrici.

Kuhinjsko in sobno opravo prodam po nizki ceni radi selitve. — Gorica, via Orzoni 24., pritličje.

Dospele so mi iz Holandije čebule, hijacint, tulipanov in frezij: Just Ušaj — Gorica.

Vinske sode ima na prodaj Franc Košuta, Sv. Križ pri Trstu 200.

Hišo v Vidmu (Udine) proda inozemec za 150.000 lir. Polovico je treba plačati v gotovini, ostalo pa v 10 letih s 6%; čisti dohodek znaša 12.000. — Družabnika ali družabnico s 100.000 lirami išče prvovrstna manufakturna trgovina. Brezigar, via Garibaldi 6, Goica.

Žaga Villat, Gorica, Campagnuzza, kupuje vsakovrstne hlode, drva in gozdove.

Iščem pekarskega učenca, pridnega in iz dobre družine. Pismene ponudbe pošljite na naslov Pekarna Mihelj, Knežak.

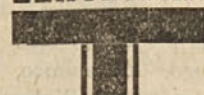
KABINET ROENTGEN

Primarij

dr. DE FIORI AUG.

GORICA, Corso Vitt. Eman. III. št. 14-11
od 9. — 12. in od 2. — 4.

ZLATARNA.

F. BUDA,

Trst,

NAKUPOVANJE IN IZMENE.
ZELO POŠTENE CENE.

Zaročenci, botri in vsi meščanje kupujejo prstane, uhane, ure, verižice itd. le v dobro znanih trgovinah

Corso Garibaldi 35
in via Roma 16.